

IZBA CYWILNA

Biuletyn Sądu Najwyższego

2017

9

Redakcja
Jacek Gudowski
Maciej Machowski

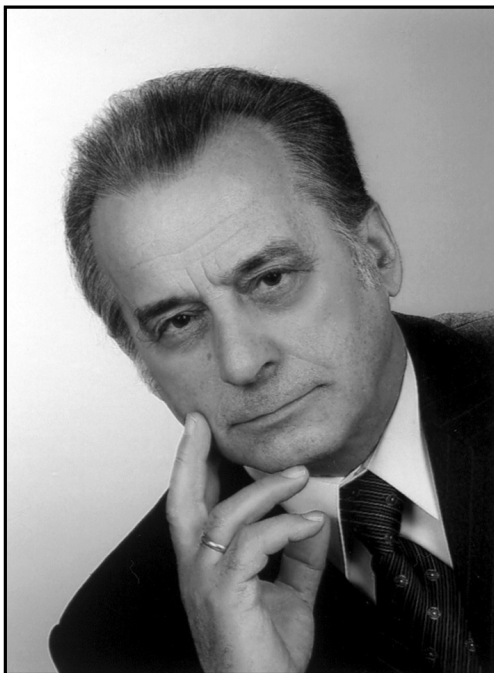
Współpraca
Joanna Buchalska, Agata Dimmich
Katarzyna Gębala, Sylwia Janas
Radosław Nowaczewski, Olga Maria Piaskowska
Małgorzata Sekuła-Leleno, Elżbieta Szczepanowska
Arkadiusz Turczyn, Bartosz Wołodkiewicz
Andrzej Zielony

przy udziale

Wolters Kluwer Polska SA
01-208 Warszawa, ul. Przykopywa 33
www.wolterskluwer.pl

infolinia: 801 044 545
tel. 22 535 82 03
e-mail: handel@wolterskluwer.pl

TADEUSZ DOMIŃCZYK
SĘDZIA SĄDU NAJWYŻSZEGO
(1936–2017)

W dniu 8 lipca 2017 r. w Opolu
zmarł sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku
Tadeusz Domińczyk

Tadeusz Domińczyk, urodzony dnia 5 stycznia 1936 r., absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu Łódzkiego. W latach 1961–64 aplikant sądowy, najpierw w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Łodzi, a następnie Sądu Wojewódzkiego w Opolu. W okresie 1964–1965 asesor

w okręgu Sądu Wojewódzkiego w Opolu, a od 1965 r. sędzia Sądów Powiatowych w Namysłowie (w 1967 r. – wiceprezes) i Grodkowie (od 1967 r. – prezes). W dniu 6 czerwca 1974 r. powołany na stanowisko sędziego Sądu Wojewódzkiego w Opolu, gdzie był m.in. w latach 1977–82 wojewódzkim kierownikiem szkolenia. W okresie od dnia 1 kwietnia do dnia 30 czerwca 1978 r. był delegowany do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym. W dniu 10 lutego 1990 r. został prezesem Sądu Wojewódzkiego (następnie Okręgowego) w Opolu – od dnia 23 stycznia 1995 r. na stanowisku sędziego Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. W okresie od dnia 1 marca do dnia 30 kwietnia 1997 r. ponownie delegowany do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym, a z dniem 21 lipca 1997 r. powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego. W okresie od dnia 15 lutego do dnia 1 kwietnia 2005 r. pełnił obowiązki przewodniczącego Wydziału III. Z dniem 6 stycznia 2006 r. przeszedł w stan spoczynku. W latach 2007–2015 był członkiem Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego.

Odnaczony m.in. Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi (1974 i 1979) oraz Krzyżami Kawalerskim, Oficerskim i Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (1987, 2000 i 2011), a także medalem „Zasłużony dla Wymiaru Sprawiedliwości – *Bene merentibus Iustitiae*” (2008). Wyróżniony odznakami resortowymi i regionalnymi (m.in. medal im. H. Jordana), laureat nagrody „Peregryn z Opola”. Wieloletni komisarz wyborczy w Opolu. Wykładowca na szkoleniach sędziów i aplikantów, współautor komentarzy oraz autor artykułów z dziedziny prawa cywilnego i rodzinnego.

Sędzia Tadeusz Domińczyk zmarł w Opolu w dniu 8 lipca 2017 r. po długiej i ciężkiej chorobie. Został pochowany w dniu 14 lipca 2017 r. na Cmentarzu Centralnym Opole-Półwieś w Opolu.

J.G.

Wspomnienie

Nasze drogi zawodowe przecięły się dwukrotnie. Pierwszy raz w 1990 r., gdy jako nowo wybrani i powołani prezesi Sądów Wojewódzkich – On w Opolu, ja w Białymstoku – byliśmy na konferencji, też z nowym Ministrem Sprawiedliwości Aleksandrem Bentkowskim. Na spotkaniu tym poruszane były różne kwestie, z których utkwiła w mojej pamięci jedna, związana z osobą prezesa Tadeusza Domińczyka. Chodziło o to, że na skutek niefortunnej zmiany dokonanej w taksie komorniczej, komornicy zaczęli pobierać z kasy sądów bardzo duże, niekiedy wręcz ogromne kwoty, zupełnie nieproporcjonalne do nakładu pracy i w ogóle do ówczesnego systemu wynagrodzeń. My, prezesi sądów, dysponenci tymi środkami publicznymi, byliśmy tym zbulwersowani i „robiliśmy szum”, wskazując na konieczność zmiany i uszczelnienia tych przepisów komorniczych. I wtedy okazało się, że jeden z nas, właśnie prezes Domińczyk, podjął działania, występując na drogę sądową w stosunku do komorników o zasądzenie zwrotu kilku szczególnie wysokich pobranych przez nich kwot. Pomyślałem wtedy o Nim z uznaniem; zamiast, jak my pozostali narzekać, On jeden wszczął postępowanie o odzyskanie publicznego grosza.

Drugi raz spotkaliśmy się na początku 1997 r. na delegacji w Sądzie Najwyższym. Tadeusz znowu się wyróżnił, tym razem swoją postawą sędziowską, zgłaszając zdanie odrębne do jednego z wyroków. W Izbie Cywilnej w ogóle składa się niewiele zdań odrębnych, a te, autorstwa sędziów delegowanych, są wręcz arcyzradkie. Kiedy więc w lipcu tego roku odbieraliśmy razem nominacje do Sądu Najwyższego, pomyślałem, że będę miał Kolegę z charakterem, Sędziego „całą gębą”. I nie pomyliłem się.

Tadeusz wnosił do naszej pracy szeroką i ugruntowaną wiedzę prawniczą oraz wysokie poczucie sprawiedliwości i odpowiedzialności. Wyróżniało Go bogate doświadczenie życiowe. Jako dziecko przeżył z rodziną wywózkę na przymusowe roboty do Niemiec i powojenny niedostatek po powrocie do kraju. Był rolnikiem, myśliwym i pszczelarzem. W ten sposób nie tracił nigdy kontaktu z prawdziwymi problemami ludzi, z miąższem życia, wnosząc to całe, bezcenne bogactwo do orzekania. Dlatego wydawane z Jego udziałem wyroki nie sterowały w kierunku

czego formalizmu prawniczego, nie odrywały się od rzeczywistości, lecz były w niej głęboko osadzone na skutek mądrze interpretowanych przepisów prawa. W pracy był bardzo dobrze zorganizowany, stąd też nie miewał w niej nigdy zaległości, kierując się zasadą „zrób dziś, co zrobić jutro masz”. Był bardzo koleżeński i uczynny. Doświadczyłem też Jego koleżeńskości, kiedy jako jedyny zatelefonował do mnie ze słowem otuchy, gdy miałem trudny okres w czasie pracy w Krajowej Radzie Sądowniczej. Wzorowa była Jego troska o rodzinę i najbliższych.

Był mężczyzną silnym psychicznie i fizycznie; Jego witalność zdawała się być niespożyta. Mieliśmy więc nadzieję, że kiedy przed trzema laty przezwyciężył atak ciężkiej choroby, ta już nie powróci. Niestety, zaatakowała Go ponownie i pokonała.

Uroczystości pogrzebowe ś.p. Tadeusza odbyły się w dniu 14 lipca 2017 r. w kaplicy cmentarnej starego cmentarza w Opolu. Rozpoczęła je msza święta odprawiana pod przepiękną mozaikową płaskorzeźbą Zmartwychwstałego. Zgromadziły bardzo dużo ludzi, którzy w ten sposób chcieli wyrazić Mu uznanie i wdzięczność, pokrywając grób niezmierną ilością wieńców i kwiatów. Swoistego kolorytu uroczystości dodawały poczty sztandarowe wystawione przez kolegów myśliwych; oni także, po żałobnych przemowach, wedle obyczaju przypisanego dla swojego zajęcia, zagrali Mu na rogach melodię pożegnalną.

Tadeusz nie zdążył zamieszkać w pięknym, wybudowanym przez siebie domu. Pozostaje mieć nadzieję, że przyjmie Go do siebie Ten, który obiecał, że dla swoich wiernych przygotował mieszkań wiele.

Antoni Górski

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 14 września 2016 r., III CZP 55/16, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego:

„Czy opłata egzekucyjna ustalona przez komornika sądowego na podstawie art. 49 ust. 1 u.k.s.e. winna być powiększona o należność z tytułu podatku od towarów i usług, czy też zawiera w sobie kwotę podatku VAT?”
podjął uchwałę:

Komornik sądowy nie może podwyższyć opłaty egzekucyjnej, pobieranej na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1138 ze zm.), o podatek od towarów i usług.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 27 lipca 2017 r., III CZP 97/16, D. Zawistowski, J. Gudowski, J. Górowski, Z. Kwaśniewski, M. Szulc, R. Trzaskowski, K. Tycza-Rote)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Rzecznika Praw Obywatelskich we wniosku z dnia 6 lutego 2017 r., IV.7210.6.2017. AW, do rozstrzygnięcia składowi powiększonemu Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego:

„Czy upływ terminu, na jaki zostało ustanowione prawo użytkowania wieczystego nieruchomości, na której znajduje się budynek wieloloka-

lowy, powoduje wygaśnięcie prawa odrębnej własności lokalu w tym budynku (art. 235 § 2 k.c. w związku z art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, Dz.U. z 2015 r., poz. 1892)?”

podjął uchwałę:

Upływ terminu, na który zostało ustanowione prawo użytkowania wieczystego gruntu, nie powoduje wygaśnięcia prawa odrębnej własności lokalu znajdującego się w budynku położonym na tym gruncie.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 25 sierpnia 2017 r., III CZP 11/17, M. Wysocka, D. Dończyk, J. Frąckowiak, J. Górski, A. Owczarek, H. Pietrkowski, R. Trzaskowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 19 października 2016 r., I ACa 1513/15, zagadnienia prawnego:

„Czy rzecznik patentowy może występować w charakterze pełnomocnika procesowego w postępowaniu sądowym, którego przedmiotem jest roszczenie dotyczące naruszenia majątkowych praw autorskich do utworu, a jednocześnie zwalczanie nieuczciwej konkurencji?”

podjął uchwałę:

W sprawie o zwalczanie nieuczciwej konkurencji, której przedmiotem jest także roszczenie dotyczące naruszenia majątkowych praw autorskich do utworu, pełnomocnikiem procesowym może być także rzecznik patentowy.

(uchwała z dnia 26 lipca 2017 r., III CZP 26/17, J. Gudowski, R. Trzaskowski, B. Dobrowolski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej postanowieniem z dnia 14 marca 2017 r., II Ca 830/16, zagadnienia prawnego:

„Czy w postępowaniu z wniosku przedsiębiorcy przesyłowego o ustanowienie służebności przesyłu dla istniejącego urzędu przesyłowego dopuszczalne jest ustanowienie służebności według innego przebiegu niż istniejący i nakazanie przeniesienia urzędu?”

podjął uchwałę:

W sprawie z wniosku przedsiębiorcy przesyłowego o ustanowienie służebności przesyłu dla istniejących urzędów przesyłowych nie jest dopuszczalne ustanowienie służebności przesyłu według innego przebiegu niż istniejący.

(uchwała z dnia 26 lipca 2017 r., III CZP 28/17, J. Gudowski, R. Trzaskowski, B. Dobrowolski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 15 lutego 2017 r., XXIII Ga 1967/16, zagadnienia prawnego:

„Czy prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu w rozumieniu art. 435 § 1 k.c., w sytuacji gdy szkoda nastąpiła z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą nie ponosi on odpowiedzialności i która nie została zidentyfikowana?”

podjął uchwałę:

Prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiony w ruch za pomocą sił przyrody nie odpowiada za szkodę wyrządzoną przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, jeżeli istnieją podstawy do przyjęcia, że szkoda nastąpiła z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności, choćby osoba ta nie została zidentyfikowana (art. 435 k.c.).

(uchwała z dnia 26 lipca 2017 r., III CZP 30/17, J. Gudowski, R. Trzaskowski, B. Dobrowolski)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 21 marca 2017 r., III Ca 1024/16, zagadnienia prawnego:

„1. Czy dopuszczalne jest uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym poprzez wpisanie prawa własności na rzecz współwłaścicieli nieruchomości, którzy pomimo zawiadomienia w trybie art. 195 § 2 k.p.c. nie przystąpili do sprawy w charakterze powodów?”

2. Jeżeli wspólne występowanie po stronie powodowej współwłaścicieli o jakich mowa w punkcie 1 zagadnienia nie jest wymagane, to czy konieczny wówczas jest ich udział w sprawie w charakterze pozwanych?”
podjął uchwałę:

Jeżeli w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie występują po stronie powodowej wszystkie osoby uprawnione do złożenia wniosku o dokonanie wpisu (art. 10 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1007 ze zm. i art. 626² § 5 k.p.c.), a po stronie pozwanej wszystkie inne osoby, których prawa mogą być wpisem dotknięte lub podlegają wpisaniu, sąd wzywa je do wzięcia udziału w sprawie w charakterze pozwanych, stosując art. 195 § 1 i 2 k.p.c.

(uchwała z dnia 26 lipca 2017 r., III CZP 31/17, J. Gudowski, R. Trzaskowski, B. Dobrowolski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 11 stycznia 2017 r., XXIII Ga 1197/16, zagadnienia prawnego:

„Czy w ramach obowiązku minimalizacji szkody, poszkodowanemu który nie skorzystał z oferty najmu pojazdu od ubezpieczyciela OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, oferującego mu bezpłatnie pojazd zastępczy według stawek niższych, od oferowanych przez wynajmującego, przysługuje zwrot faktycznie poniesionych wydatków na najem pojazdu zastępczego?”

podjął uchwałę:

Wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez uszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione.

(uchwała z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17, B. Ustjanicz, R. Trzaskowski, M. Wysocka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 19 stycznia 2017 r., VI ACa 1651/15, zagadnienia prawnego:

„Czy przy aktualizacji opłaty, o której mowa w art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2016 r., poz. 2147), możliwe jest zaliczenie na poczet różnicy między opłatą dotychczasową a opłatą zaktualizowaną wartości nakładów poniesionych przez użytkownika wieczystego nieruchomości na budowę poszczególnych urządzeń infrastruktury technicznej dokonanych przed pierwszą aktualizacją opłaty, a jeśli tak – to czy można je zaliczyć w toku pierwszej aktualizacji?”

podjął uchwałę:

Przewidziane w art. 77 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 2147 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do dnia 22 sierpnia 2017 r. zaliczenie na poczet różnicy między opłatą dotychczasową a opłatą zaktualizowaną wartości nakładów poniesionych przez użytkownika wieczystego nieruchomości na budowę poszczególnych urządzeń infrastruktury technicznej nie może nastąpić przy pierwszej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego.

(uchwała z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 33/17, B. Ustjanicz, R. Trzaskowski, M. Wysocka)

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie postanowieniem z dnia 9 marca 2017 r., IV Cz 2729/16, zagadnienia prawnego:

„Czy przepisy ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego z dnia 11 kwietnia 2003 r. (Dz.U. Nr 64, poz. 592) w brzmieniu wprowadzonym Ustawą o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw z dnia 14 kwietnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r., poz. 585) znajdują zastosowanie do spraw egzekucyjnych z nieruchomości rolnych wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, tj. przed dniem 30 kwietnia 2016 r.,

a w przypadku odpowiedzi twierdzącej

– na jakim etapie postępowania egzekucyjnego powinna nastąpić weryfikacja warunków nabycia nieruchomości rolnej określonych w art. 2a i 4 Ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego z dnia 11 kwietnia 2003 r. (Dz.U. Nr 64, poz. 592 ze zm.)?”

podjął uchwałę:

Do nabycia własności nieruchomości rolnej w toku egzekucji sądowej z nieruchomości, wszczętej przed dniem 30 kwietnia 2016 r., nie stosuje się ograniczeń w nabywaniu nieruchomości rolnych wynikających z art. 2a ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 803) wprowadzonego przez art. 7 pkt 4 ustawy z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 585).

(uchwała z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 35/17, B. Ustjanicz, R. Trzaskowski, M. Wysocka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 15 listopada 2016 r., VI ACa 1343/15, zagadnienia prawnego:

„Czy zakładowi opieki zdrowotnej przysługuje roszczenie wobec Narodowego Funduszu Zdrowia o zapłatę wynagrodzenia z tytułu udzie-

lenia świadczeń opieki zdrowotnej w sytuacjach, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz.U. Nr 91, poz. 408 ze zm.) oraz art. 30 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 1997 r. Nr 28, poz. 152 ze zm.) osobom innym niż świadczeniobiorcy w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jedn. teks: Dz.U. z 2015 r. poz. 581 ze zm.)?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 32/17, B. Ustjanicz, R. Trzaskowski, M. Wysocka)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYgniĘCIA

III CZP 67/17

„Czy zgodnie z art. 328 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz.U. z 2015 r., poz. 233) skuteczność złożenia oświadczenia o przejęciu przedmiotu zastawu na własność przez zastawnika w sytuacji, w której zastawca znajduje się w stanie upadłości, przedmiot zastawu znajduje się we władaniu syndyka, a umowa łącząca zastawnika i zastawcę przewiduje jako sposób zaspokojenia zastawnika możliwość przejęcia zastawu na własność (art. 22 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów) zależy od wcześniejszego wyznaczenia na to przez sędziego-komisarza terminu, nie krótszego niż miesiąc, czy też zastawnik może złożyć takie oświadczenie w każdym momencie trwania postępowania upadłościowego i staje się w chwili złożenia takiego oświadczenia właścicielem przedmiotu zastawu?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 8 czerwca 2017 r., VII Gz 75/17, E. Kabzińska, B. Sikorska-Klimczak, M. Bała)

Sąd Okręgowy podniósł, że według ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (dalej: Pr.u.n.) ogłoszenie upadłości dłużnika co do zasady nie powoduje wygaśnięcia zabezpieczeń wierzytelności, natomiast zróżnicowany jest sposób zaspokojenia wierzyciela. Odmiennie uregulowano sytuację zastawnika w przypadku zastawu rejestrowego (at. 327 ust. 1 Pr.u.n.). Tym samym zastawnik rejestrowy

korzysta w postępowaniu upadłościowym ze szczególnej ochrony, zachowując prawo do zaspokojenia się zgodnie z charakterem tego zabezpieczenia.

Wątpliwe jest jednak, czy zastawnik zamierzający zaspokoić się przez przejęcie przedmiotu zastawu na własność może bez oczekiwania na wyznaczenie terminu przez sędziego-komisarza złożyć skuteczne oświadczenie o przejęciu przedmiotu na własność (art. 328 ust. 1 Pr.u.n.). Literalna wykładnia tego przepisu przemawia przeciwko takiemu wnioskowi, ale przywołane przez Sąd wypowiedzi doktryny wskazują, że zastawnik ma uprawnienie do samodzielnego złożenia oświadczenia o przejęciu przedmiotu zastawu na własność, a obowiązek sędziego-komisarza do wyznaczenia mu terminu aktualizuje się tylko wtedy, gdy zwleka on ze złożeniem oświadczenia. Pogląd ten jest zgodny z zasadą skuteczności zabezpieczeń wierzytelności także po ogłoszeniu upadłości dłużnika i przyznaniem uprawnionemu z zastawu rejestrowego przywileju do zaspokojenia się w sposób wskazany w umowie zastawniczej; nie prowadzi też do zróżnicowania sytuacji uprawnionego z zastawu w zależności od tego, czy jego przedmiot znajduje się we władaniu syndyka, czy też zastawnika lub osoby trzeciej.

Według odmiennego stanowiska, złożenie oświadczenia o przejęciu przedmiotu zastawu na własność powoduje, że rzecz staje się własnością zastawnika. Jeżeli znajduje się we władaniu syndyka, ma on wtedy obowiązek jej wydania, a w wypadku odmowy wydania, zastawnikowi przysługuje prawo do wytoczenia powództwa o wyłączenie przedmiotu zastawu z masy upadłości. W takiej sytuacji syndyk nie mógłby skorzystać z uprawnienia przewidzianego w art. 330 Pr.u.n.

Powołując się na doktrynę, Sąd drugiej instancji zauważył, że hipoteza art. 330 ust. 1 Pr.u.n. ogranicza się jedynie do sytuacji określonej w art. 24 ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, skoro w tym przepisie użyto określenia „niż oddzielna sprzedaż przedmiotu zastawu”. Przepis ten nie tylko wyłącza stosowanie art. 327, ale także art. 328 Pr.u.n., który odnosi się wyłącznie do wykonania prawa przejęcia przedmiotu zastawu rejestrowego na własność, jeżeli znajduje się on we władaniu syndyka. Istotne w tym zakresie są także inne przepisy ustawy (art. 2 i 316 ust. 1 Pr.u.n.); może z nich wynikać, że jeśli przedmioty objęte zastawem rejestrowym stanowią składnik przedsiębiorstwa

upadłego i zwiększając atrakcyjność oferty jego sprzedaży, to z punktu widzenia wierzycieli upadłego, racjonalne byłoby ograniczenie prawa zastawnika do zaspokojenia się z przedmiotu zastawu rejestrowego w drodze przejęcia go na własność, co oznaczałoby nieskuteczność złożonego oświadczenia o przejęciu, chyba że nastąpiłaby zmiana okoliczności w postaci niedojścia do sprzedaży całego przedsiębiorstwa.

A.T.

*

III CZP 68/17

„Czy przekształcenie spółki handlowej w inną spółkę handlową powoduje przejście uprawnień w rozumieniu art. 788 § 1 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 maja 2017 r., I ACz 631/17, M. Gulczyńska, P. Górecki, J. Futro)

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego sprowadzają się do wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych problemu, czy w przypadku przekształcenia spółki handlowej w inną spółkę handlową (w rozpoznawanej sprawie spółki jawnej w spółkę komandytową) dochodzi do sukcesji stanowiącej przesłankę nadania klauzuli wykonalności na rzecz następcy prawnego na podstawie art. 788 § 1 k.p.c., czy ze względu na wynikającą z art. 553 § 1 k.s.h. zasadę kontynuacji nadanie takiej klauzuli jest zbędne, a postępowanie egzekucyjne może toczyć się dalej na podstawie dotychczasowego tytułu wykonawczego z udziałem spółki przekształconej. Odwołując się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny zauważył, że dominuje w nim pogląd, według którego przekształcenie spółki handlowej nie prowadzi do sukcesji, ale stanowi przypadek kontynuacji, polegającej na tym, iż jest to ten sam podmiot działający w odmiennej formie prawnej, przy którym pozostają m.in. wszelkie prawa i obowiązki ze sfery cywilnoprawnej; w razie kontynuacji nie ma poprzednika i następcy prawnego, istnieje natomiast ta sama spółka w zmienionej formie prawnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2006 r., I CK 361/05, OSNC 2006, nr 11, poz. 189, oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2016 r., V CSK 336/15,

niepubl.; odmiennie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2007 r., V CSK 343/07, OSNC 2009, nr 2, poz. 34). Sąd Apelacyjny zwrócił też uwagę na rozbieżności w literaturze oraz wskazał na wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2009 r., IV CSK 14/09 (niepubl.) pogląd, że na podstawie art. 553 § 1 k.s.h. nowo utworzony podmiot wstępując z mocy prawa w stosunki materialnoprawne, wstępuje także w stosunki procesowe.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, treść art. 552 i 553 § 1 k.s.h. nie daje jednak jednoznacznej odpowiedzi co do sposobu postępowania w przypadku, gdy powstał tytuł egzekucyjny obejmujący świadczenie zasądzone na rzecz spółki przekształconej. Dopuszczalność zastosowania art. 788 § 1 k.p.c. jest zarezerwowana dla przypadku, w którym doszło do „przejścia” uprawnienia na inną osobę, więc nie dotyczy sytuacji, w której ten sam podmiot zmienia wyłącznie formę prawną. Specyfika postępowania egzekucyjnego wymaga jednak rozważenia, czy również w takim przypadku nie zachodzi konieczność wydania przez sąd orzeczenia aktualizującego w sposób konstytutywny osobę wierzyciela.

Z punktu widzenia toczącego się postępowania egzekucyjnego dochodzi do zmiany podmiotu wymienionego w tytule wykonawczym, a decyzja o kontynuacji postępowania wymaga stosownej oceny organu egzekucyjnego, polegającej na stwierdzeniu tożsamości obu podmiotów. W świetle przepisów kodeksu spółek handlowych wpis i wykreślenie z rejestru łączy się zazwyczaj z doniosłymi skutkami prawnymi dla bytu prawnego określonych podmiotów. W postępowaniu egzekucyjnym wszelkie zmiany podmiotowe zostały potraktowane w sposób restrykcyjny; wskazanie przez ustawodawcę przypadków zmian podmiotowych, które nie mają wpływu na bieg postępowania egzekucyjnego pozwala na wniosek, że wszelkie zmiany nieobjęte wyraźnymi regulacjami wywierają taki wpływ.

Specyfika postępowania egzekucyjnego może wymagać, aby w przypadku przekształcenia spółki handlowej zastosować art. 788 § 1 k.p.c., mimo obowiązującej zasady kontynuacji. Za takim kierunkiem może przemawiać też funkcja tego uregulowania – zmiany podmiotowe nieuwzględnione w treści tytułu egzekucyjnego lub powstałe po jego wydaniu powinny zostać odzwierciedlone w tytule wykonawczym. Zasadą obowiązującą w postępowaniu egzekucyjnym jest istnienie tylko jednego

tytułu wykonawczego, a przypadki powstania nowych tytułów zostały enumeratywnie wskazane w ustawie i są wykładane w sposób ścisły.

Sąd Apelacyjny dostrzegł dotyczące art. 788 § 1 k.p.c. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2015 r., III CZP 106/14 (OSNC 2016, nr 1, poz. 1) i z dnia 26 czerwca 2014 r., III CZP 46/14 (OSNC 2015, nr 4, poz. 42), lecz uznał, że nie rozwiązują one jednoznacznie problemu przedstawionego w zagadnieniu prawnym.

A.T.

*

III CZP 69/17

„Czy w razie poważnego uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia osobom najbliższym, poszkodowanego może przysługiwać na podstawie art. 448 Kodeksu cywilnego roszczenie o zadośćuczynienie pieniężne z tytułu naruszenia ich własnego dobra osobistego?

Względnie, w przypadku przyjęcia przez Sąd Najwyższy, że odpowiedź na powyższe zagadnienie sprowadza się do kwestii stosowania prawa, nie zaś jego wykładni (w szczególności ze względu na potrzebę ustalenia *ad causam* charakteru uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia i skutków takiego stanu dla relacji pomiędzy poszkodowanym a jego najbliższymi), zwracam się o rozstrzygnięcie następującej kwestii:

Czy zerwanie więzi łączącej osobę poszkodowaną, która doznała poważnego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, z jej osobami najbliższymi, polegające na braku możliwości realizowania kontaktów pomiędzy poszkodowanym a osobami najbliższymi z powodu pozostawania przez poszkodowanego w stanie wyłącającym lub w bardzo znaczącym stopniu ograniczającym samodzielną egzystencję (tzw. stan wegetatywny), może stanowić po stronie osób najbliższych poszkodowanego naruszenie ich dóbr osobistych, w tym mogące podlegać kompensacie w postaci zadośćuczynienia na podstawie art. 448 Kodeksu cywilnego?”

(wniosek Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 5 lipca 2017 r., DPP/WOPIII/0260/10/1/2017/BW)

Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego wskazał, że istnieje rozbieżność w orzecznictwie w odniesieniu do istnienia dobra osobistego naruszonego po stronie osób najbliższych poszkodowanego, który doznał poważnego uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, przejawiającego się więzią łączącą poszkodowanego z osobami najbliższymi. Wniosek do Sądu Najwyższego analogiczny do wskazanej powyżej pierwszej kwestii złożył wcześniej Rzecznik Finansowy. Wskazane w niniejszym wniosku występujące w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego wątpliwości odnośnie do uznania poważnego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia bezpośrednio poszkodowanego za naruszenie dobra osobistego osób najbliższych bezpośrednio poszkodowanego (tj. pośrednio poszkodowanego), a tym samym wątpliwości odnośnie do możliwości skutecznego dochodzenia w postępowaniu przed właściwym sądem powszechnym – na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c. – przez osobę najbliższą bezpośrednio poszkodowanego zadośćuczynienia z tytułu naruszenia jego dobra osobistego, które to naruszenie jest konsekwencją poważnego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia bezpośrednio poszkodowanego, stanowią poważny problem z punktu widzenia prawidłowości funkcjonowania zakładów ubezpieczeń, jak również z punktu widzenia finansowej dostępności społeczeństwa do ochrony ubezpieczeniowej, w szczególności wtedy, gdy jest ona obowiązkowa.

O.M.P.

*

III CZP 71/17

„Czy dopuszczalne jest prowadzenie egzekucji z nieruchomości stanowiącej odrębną własność lokalu, dla którego założono księgę wieczystą w sytuacji, gdy lokal ten nie spełnia, i również w chwili ustanowienia jego odrębnej własności oraz dokonania wpisu tej własności do księgi wieczystej nie spełniał, wymogów samodzielnego lokalu w rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 roku o własności lokali?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 14 czerwca 2017 r., II Cz 1301/17, K. Oleksiak, K. Wąsik, J. Tyrpa)

Sąd Okręgowy podkreślił, że niezbędne jest przesądzenie, czy w ogóle istnieje możliwość badania na etapie postępowania egzekucyjnego – w celu stwierdzenia, czy zachodzi sytuacja niedopuszczalności egzekucji ze względu na jej przedmiot – istnienia odrębnej własności lokalu, dla którego została założona księga wieczysta. Oznaczałoby to bowiem dopuszczenie w toku postępowania egzekucyjnego możliwości obalenia domniemania przewidzianego w art. 3 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którym domniemywa się, że prawo jawne w księgi wieczystej jest wpisane zgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w razie przyjęcia, iż obalenie wpisu w księdze wieczystej nie jest w postępowaniu egzekucyjnym możliwe, z formalnego punktu widzenia (wpisów w księdze wieczystej) lokal, dla którego założona została księga wieczysta, jest lokalem istniejącym, zatem nie ma formalnych przeszkód do prowadzenia egzekucji z lokalu, chociaż w rzeczywistości nie może stanowić on odrębnej nieruchomości.

Z drugiej strony Sąd Okręgowy zauważył, że zaakceptowanie tego stanowiska prowadziłoby jednak do sytuacji, w której organy państwowe dopuszczają do nabycia prawa do rzeczy, która jako odrębna nieruchomość nie istnieje. Podkreślenia przy tym wymaga, że skuteczność nabycia takiego prawa jest wątpliwa i może być w przyszłości kwestionowana.

Zdaniem Sądu Okręgowego, za niepożądaną należy uznać sytuację, w której osoba biorąca udział w licytacji nabędzie przedmiot obciążony wadą prawną, o której organy państwowe w chwili licytacji wiedziały. Nawet jeżeli nabywcy znany jest stan faktyczny i godzi się na nabycie takiego przedmiotu, to jednak rodzaj postępowania, w którym do tego nabycia dochodzi, jak również autorytet państwa sprzeciwiają się dopuszczeniu, aby przedmiotem sprzedaży egzekucyjnej było prawo do rzeczy z prawnego punktu widzenia nieistniejącej. Sprzeciwia się temu także zasada bezpieczeństwa obrotu.

Jak zauważył Sąd drugiej instancji, z brzmienia art. 824 § 1 pkt 2 k.p.c. wynika uprawnienie organu egzekucyjnego do badania dopuszczalności prowadzenia egzekucji ze względu na jej przedmiot, co przemawiałoby za dopuszczalnością badania w postępowaniu egzekucyjnym, czy przedmiot (nieruchomość), do którego skierowana jest egzekucja faktycznie istnieje, niezależnie od kwestii wpisów w księdze wieczystej.

Opowiedzenie się za stanowiskiem, że decydujący dla przyjęcia istnienia nieruchomości na etapie egzekucji jest sam tylko wpis w księdze wieczystej może prowadzić do sytuacji, w której przedmiotem egzekucji będzie lokal mający urzędzoną księgę wieczystą, ale którego w rzeczywistości nie ma (np. budynek, w którym ustanowiono odrębną własność lokali uległ zniszczeniu).

A.Z.

*

III CZP 72/17

„Czy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego, w tym w szczególności art. 109 § 2 k.p.c., ustawy o radcach prawnych oraz przepisów wykonawczych do ustawy – Prawo o radcach prawnych możliwe jest w przypadkach współuczestnictwa formalnego rozliczenie kosztów należnych współuczestnikowi przez obniżenie wynagrodzenia pełnomocnika procesowego – radcy prawnego poniżej stawki minimalnej przewidzianej w przepisach wykonawczych?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30 czerwca 2017 r., I ACz 421/17, R. Stachowiak, M. Górecki, J. Nowicki)

Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na rozbieżność orzecznictwa w zakresie podstaw do obniżenia wynagrodzenia pełnomocnika procesowego poniżej stawki minimalnej. Rozbieżności te występują przy tym zarówno w orzecznictwie sądów powszechnych, jak i w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Np. w uchwale z dnia 10 lipca 2015 r., III CZP 29/15, Sąd Najwyższy, dopuszczając możliwość obniżenia wynagrodzenia poniżej stawki minimalnej przysługującej pełnomocnikowi procesowemu, odwołał się m.in. do art. 98 § 3, art. 99 i 109 § 2 k.p.c. W związku z tym należy zauważyć, że z żadnego z tych przepisów nie wynika podstawa do obniżenia wynagrodzenia pełnomocnika procesowego. Podstawy takiej – jak się wydaje – nie może stanowić w szczególności art. 109 § 2 k.p.c., gdyż wskazuje on wprawdzie przesłanki decydujące o wysokości wynagrodzenia, lecz nie może być rozumiany przez oderwanie go od innych przepisów. Po-

dobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy także w uchwale z dnia 8 października 2015 r., III CZP 58/15, w której również odwołał się do art. 109 § 2 k.p.c. jako podstawy do obniżenia wynagrodzenia pełnomocnika procesowego.

Z kolei w postanowieniu z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZ 34/12, Sąd Najwyższy przyjął, że stronie wygrywającej sprawę i reprezentowanej przez profesjonalnego pełnomocnika nie można przyznać wynagrodzenia poniżej stawki minimalnej. Stanowisko takie zajął Sąd Najwyższy również w uzasadnieniu postanowienia z dnia 5 września 2012 r., IV CZ 47/12, oraz w postanowieniu z dnia 16 lutego 2012 r., IV CZ 107/11. Wyraźnie podkreślił, że zasądzenie zwrotu kosztów procesu obejmujących koszty zastępstwa procesowego strony przez adwokata poniżej stawek minimalnych może nastąpić jedynie w wypadkach określonych w § 3 ust. 2 rozporządzenia wykonawczego.

A.Z.

*

III CZP 73/17

„Czy zamieszczenie w stosowanych przez sprzedawcę polskiego ogólnych warunkach sprzedaży wyboru prawa polskiego za pomocą klauzuli o wyłącznym jego zastosowaniu do zawieranych umów oraz przyjęcie w nich jurysdykcji sądów polskich jest wystarczające do uznania, że strony umowy międzynarodowej sprzedaży towarów, w myśl art. 3 ust. 2 Konwencji z dnia 14 czerwca 1974 r. o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, wyraźnie wyłączyły jej zastosowanie?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 17 lipca 2017 r., VI Ga 116/17, J.P.Naworski, M. Bartczak-Sobierajska, Z. Krepski)

Sąd Okręgowy stwierdził, że na podstawie regulacji rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.Urz. UE. L Nr 177, s. 6 ze zm.) oraz ogólnych warunków sprzedaży strony niewątpliwie dokonały wyboru prawa polskiego. Powziął jednak

wątpliwości, czy wyłączyły zastosowanie Konwencji o przedawnieniu w międzynarodowej sprzedaży towarów, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 14 czerwca 1974 r. (Dz.U. z 1997 r., Nr 45, poz. 282 ze zm.), która w art. 3 ust. 2 określa, że nie będzie stosowana, jeżeli strony w sposób wyraźny wyłączyły jej zastosowanie.

Sąd drugiej instancji rozważał zatem, czy użycie wyrazu „wyłącznie” w ogólnych warunkach sprzedaży jest równoznaczne z wyłączeniem zastosowania Konwencji nowojorskiej, zwłaszcza że wzorzec umowy opracowany przez sprzedawcę odwołuje się do Konwencji, ustalając koryzystniejszy niż w prawie polskim termin przedawnienia.

M.M.

*

III CZP 74/17

„Czy do oceny przedawnienia roszczenia o opłatę za studia, wynikającą z zawartej przed 1 października 2014 r. umowy o warunkach odpłatności za studia, o której mowa w art. 160 ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365 ze zm., obecnie tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r., poz. 1842 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2014 r., zastosowanie znajdzie art. XXXV pkt 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16 poz. 94 ze zm.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 19 lipca 2017 r., III Ca 311/17, G. Sobczyk)

Sąd Okręgowy podkreślił, że wątpliwości dotyczą roszczenia głównego, tj. kwot opłat za studia, które nie są świadczeniami okresowymi (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2015 r., III CZP 67/15, OSNC 2016, nr 10, poz. 116). Wątpliwości te wynikają z tego, że ustawa z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r., poz. 1198) zawiera w art. 32 przepis intertemporalny, zatem nie zachodzi całkowity brak unormowania kwestii międzyczasowych.

Sąd drugiej instancji zauważył, że za twierdzącą odpowiedzią na postawione pytanie przemawia prawno-cywilistyczne uregulowanie relacji pomiędzy uczelnią a studentem korzystającym odpłatnie z kształcenia na uczelni wyższej lub z usług edukacyjnych oraz unormowanie ogólnych kwestii dotyczących przedawnienia w przepisach kodeksu cywilnego.

Przeciwko takiemu rozwiązaniu przemawia jednak argument, że ustawa z 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2014 r., poz. 1198) wprowadza zmianę w przepisach pozakodeksowych, a ponadto zawiera własną regulację międzyczasową. Wykładnia systemowa przemawiałaby tym samym – w ocenie Sądu Okręgowego – za niemożnością zastosowania do tej ustawy przepisów wprowadzających do kodeksu cywilnego.

Przyjęcie, że art. XXXV pkt 2 p.w.k.c. znajdzie zastosowanie do roszczeń z umów zawartych przed dniem 1 października 2014 r. doprowadzi, zdaniem Sądu Okręgowego, do ograniczenia zastosowania art. 106a ust. 7 Prawa o szkolnictwie wyższym jedynie do części roszczeń z umów zawartych przed tym dniem, mimo intertemporalnego charakteru art. 32 ustawy nowelizującej i jego wyraźnego literalnego brzmienia. Takie rozwiązanie nie ma uzasadnienia w szczególności w wykładni systemowej (wynikającej z usytuowania tego przepisu) oraz pozostaje w sprzeczności z zasadą *lex specialis derogat legis generalis*. Sąd drugiej instancji wskazał jednak, że za przyjęciem tego rozwiązania przemawia ochrona interesów uczelni jako wierzyciela. Brak tej ochrony pojawia się wtedy, gdy wierzyciel zwlekał zrealizowaniem swych roszczeń wobec studentów licząc na 10 letni termin przedawnienia, który nie był jednoznacznie przyjmowany w praktyce orzeczniczej.

M.M.

*

III CZP 75/17

„Czy art. 189 k.p.c. może stanowić podstawę dochodzenia powództwa o ustalenie prawa do lokalu socjalnego przez dłużników posiadających status lokatora w rozumieniu art. 2 ust. 1 pkt 1

ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2005 r. Nr 31, poz. 266 ze zm.), przeciwko którym zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne w przedmiocie opróżnienia lokalu służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego określonego w art. 999 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 233 poz. 1381)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 11 maja 2017 r., II Ca 17/17, A. Cholewa-Kuchta, A. Koźlińska, G. Buła)

Sąd drugiej instancji przypomniał, że Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 kwietnia 2001 r., III CZP 8/01 (OSNC 2001, nr 10, poz. 146) udzielił negatywnej odpowiedzi na pytanie związane z możliwością dochodzenia na podstawie art. 189 k.p.c. ustalenia prawa do lokalu socjalnego, to jednak uchwała ta została podjęta w innym stanie prawnym niż obecnie obowiązujący, a także w odmiennym stanie faktycznym.

W ocenie Sądu Okręgowego, wyłączenie dopuszczalności stosowania art. 189 k.p.c., jako przepisu o charakterze materialnym może prowadzić do pozbawienia jakiegokolwiek możliwości uzyskania ochrony, gdyż tryb określony w art. 791 § 3 zdanie drugie k.p.c. w istocie nie odnosi się do praw określonych przepisami o ochronie lokatorów. W niniejszej sprawie interes prawny powodów domagających się ustalenia przedmiotowego prawa nie może budzić wątpliwości, skoro prowadzone jest przeciwko nim postępowanie egzekucyjne w przedmiocie opróżnienia zajmowanego lokalu, wskazywane zaś przez nich okoliczności związane z posiadaniem statusu osoby bezrobotnej są wymienione w art. 14 ust. 4 u.o.p.l. jako przesłanki przy istnieniu których sąd, co do zasady, nie może orzec o braku uprawnienia do lokalu socjalnego.

Sąd drugiej instancji podkreślił wyjątkowość regulacji zawartej w ustawie o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego w zakresie, w jakim ustawa ta daje uprawnienie sądom powszechnym do orzekania o prawie do lokalu socjalnego, na co w stanie prawnym wynikającym z ustawy z dnia

2 lipca 1994 roku o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych zwracał uwagę Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 12 kwietnia 2001 r., III CZP 8/01. Pozbawienie osób objętych tytułem egzekucyjnym w postaci postanowienia o przysądzeniu własności, możliwości realizacji ochrony praw przewidzianych przepisami o ochronie praw lokatorów w zakresie uprawnienia do lokalu socjalnego, pozostaje jednak w sprzeczności z gwarancjami, jakie stwarza w tym zakresie art. 791 § 3 zdanie pierwsze k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego przyjęcie, że w ochrona ta ograniczona jest jedynie do zapewnienia pomieszczenia tymczasowego w rozumieniu art. 2 ust.1 pkt 5a u.o.p.l. nie wydaje się właściwe, skoro za dopuszczalne uznane zostało powództwo o ustalenie prawa do lokalu socjalnego przez osobę, która samowolnie zajęła lokal mieszkalny. Sytuacja osób, których dotyczy tytuł określony w art. 999 § 1 k.p.c., byłaby zatem gorsza od sytuacji osób, którym nigdy nie przysługiwał tytuł prawny do zajmowanego lokalu.

M.M.

*

III CZP 77/17

„Czy zniesienie odrębnej własności lokalu obciążonego hipoteką pociąga za sobą obciążenie tą hipoteką nowopowstałej nieruchomości gruntowej, w skład której wchodzi dotychczasowa nieruchomość lokalowa, czy też hipoteka ta utrzymuje się jedynie na udziale dotychczasowego właściciela nieruchomości lokalowej w teźże nieruchomości gruntowej?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Tarnowie z dnia 25 maja 2017 r., I Ca 13/17, M. Sadecki, W. Grajdura, M. Syrek)

Sąd Okręgowy wskazał, że przy rozpoznawaniu niniejszej sprawy powstał istotny a równocześnie bezprecedensowy dla praktyki sądowej problem prawny. Wskazał, że rozstrzygnięcie w sprawie ważyć musi istotne interesy stron postępowania, w sposób, w którym dojść może do znacznego, nieusprawiedliwionego naruszenia praw majątkowych każdej z nich. Podkreślił, że w realiach sprawy uznanie, iż zniesienie odrębnej

własności lokali stanowi w istocie połączenie tych nieruchomości ponownie w nieruchomość wspólną, spowoduje – w wyniku zastosowania art. 22 u.k.w.h. – że hipoteka obciążająca dotychczas nieruchomość lokalową należącą do pozwanej, obciąży całą nieruchomość utworzoną w wyniku połączenia. Dalszą konsekwencją zniesienia współwłasności będzie natomiast subsumpcja art. 76 ust. 1 zdanie pierwsze u.k.w.h. i obciążenie hipoteką łączną wszystkich nieruchomości utworzonych przez podział, również w całości.

W ocenie Sądu Okręgowego, podobne rozstrzygnięcie – niewątpliwie najlepiej zabezpieczające interesy wierzyciela – jest jednak nie do pogodzenia z wykładnią systemową art. 22 u.k.w.h. oraz interesami współwłaścicieli nieruchomości „utworzonej” po zniesieniu odrębnej własności nieruchomości lokalowych, gdyż połączenie nieruchomości ma w omawianym przepisie znaczenie wieczystoksięgowe i należy je tłumaczyć przede wszystkim w świetle poprzedzającego art. 21 u.k.w.h., jako połączenie w jednej księdze wieczystej w jedną nieruchomość kilku nieruchomości stanowiących całość gospodarczą lub graniczących ze sobą na wniosek właściciela.

Sąd drugiej instancji rozważał również zastosowanie art. 22 u.k.w.h. przez analogię, w związku z istniejącą luką w prawie, która nie była zamierzona. Negatywna odpowiedź na pytanie o możliwość zastosowania tego przepisu w drodze analogii rodzi jednak, jak wskazano, problem dalszego losu hipoteki obciążającej nieruchomość lokalową, której odrębna własność została zniesiona. Sąd Okręgowy wskazał, że odwrócenie procesu powstania nieruchomości lokalowej prowadzi do unicestwienia przedmiotu wykreowanego na wskutek pierwszego konstytutywnego wpisu odrębnej własności lokalu do ksiąg wieczystych. W rezultacie dochodzi do sytuacji, w której rzecz nie tylko w sensie prawnym, ale również faktycznym przestaje istnieć. W takiej sytuacji Sąd Okręgowy dostrzegł, że w wyniku zniesienia odrębnej własności lokalu przedmiot hipoteki zakończył swoją prawną i faktyczną egzystencję, co powinno wiązać się z ewentualnym wygaśnięciem hipoteki. Nie można jednak pominąć, że taka konkluzja powodowałaby, że wierzyciel hipoteczny nie uzyskałby w wyniku zniesienia odrębnej własności lokalu (dodatkowo usankcjonowanej postanowieniem sądu) żadnego ekwiwalentu utraczonego zabezpieczenia.

Sąd drugiej instancji wskazał na wyjątki od zasady całkowitego wygaśnięcia hipoteki, które chronić mają interes wierzyciela. Jego zdaniem, nie mamy do czynienia z unicestwieniem hipoteki w zakresie udziału dłużnika rzeczowego w nieruchomości wspólnej, związanego z nieruchomością lokalową, której odrębną własność zniesiono. W niniejszej sprawie hipoteka obciążająca nieruchomość obciążała także związany z nią udział w nieruchomości wspólnej, a w konsekwencji zniesienia odrębnej własności lokalu hipoteka nadal obciążać będzie tenże udział w nieruchomości – pierwotny podmiot obciążony hipoteką pozostanie dłużnikiem rzeczowym w zakresie należącego do niego udziału w nieruchomości. Wprawdzie niesamodzielność bytu w postaci udziału w nieruchomości wspólnej powoduje, że w wyniku zniesienia odrębnej własności lokalu dochodzi do unicestwienia nieruchomości lokalowej w całości, a więc wraz z związaną z nią częścią składową – tu: udziałem w nieruchomości wspólnej – jednak w rzeczywistości pozaprawnej uprzedni dłużnik rzeczowy nie jest pozbawiony w ten sposób składnika majątkowego. Dochodzi w tej sytuacji jedynie do zmiany jego charakteru z nieruchomości lokalowej w udział w zabudowanej nieruchomości gruntowej.

M.M.

*

III CZP 78/17

„Czy jest możliwa zmiana postanowienia o zarządzeniu powrotu dziecka, wydanego w oparciu o przepisy Konwencji Haskiej z dnia 25 października 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę w trybie przepisu art. 577 k.p.c.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z dnia 17 sierpnia 2017 r., II Cz 969/17, G. Kowolik, R. Kądziała, T. Mikołajczyk)

Zdaniem Sądu Okręgowego, możliwe są dwa sposoby zastosowania art. 577 k.p.c. Można przyjąć, że przepis ten nie jest wyłączony w sprawach toczących się na podstawie przepisów Konwencji Haskiej z dnia 25 października 1980 r. dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę. Przemawia za tym pogląd, że do spraw o odebranie

osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką, toczącego się w trybie Konwencji dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, przepis ten ma zastosowanie. Oznacza to, że sąd opiekuńczy może zmienić swe postanowienie – nawet prawomocne – jeżeli wymaga tego dobro osoby, której postępowanie dotyczy.

Za zastosowaniem omawianego przepisu w tego typu sprawach przemawia ogólna zasada dobra dziecka, która w szczególnych przypadkach, gdy zajdzie znacząca zmiana w sytuacji dziecka i rodziców po wydaniu prawomocnego rozstrzygnięcia o wydaniu dziecka, nakazywałaby umożliwić sądowi opiekuńczemu zmianę takiego rozstrzygnięcia.

Sąd drugiej instancji wskazał również, że art. 577 k.p.c. ma zastosowanie do wszystkich spraw uregulowanych w art. 579–605 k.p.c. i jest przepisem szczególnym, o jakim mowa w art. 523 k.p.c., ustalającym regułę, że prawomocne postanowienie orzekające co do istoty sprawy nie może być zmienione ani uchylone. W art. 579–605 k.p.c. nie wymieniono odrębnie spraw rozpoznawanych na podstawie Konwencji i w związku z tym, że wyjątki muszą być wykładane ściśle, należałoby przyjąć, że art. 577 k.p.c. nie obejmuje spraw rozpoznawanych na jej podstawie. Ponadto zgodnie z przepisami Rozporządzenia Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej jurysdykcja w sprawach opartych na przepisach wskazanej Konwencji, jest wyjątkiem od ogólnej zasady jurysdykcji sądów państwa, w którym dziecko ma miejsce zwykłego pobytu, a więc państwa, z którego dziecko uprowadzono.

Za tą wykładnią przemawia również to, że postępowania oparte na przepisach Konwencji i wyżej wskazanego Rozporządzenia są tak istotnym wyjątkiem od przepisów wskazujących jurysdykcję sądów polskich, że ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie art. 598² k.p.c. nakazującego zawieszenie wszystkich postępowań, w tym postępowań w sprawach o rozwód, co wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 20 października 2010 r., III CZP 72/10). Ustawodawca polski co do zasady zdecydował, że wszelkie kwestie opiekuńcze powinny być rozpoznawane w postępowaniu w sprawie o rozwód, nato-

miast nie zdecydował się, aby w katalogu tych spraw zamieścić sprawę o wydanie dziecka w trybie wskazanej Konwencji i Rozporządzenia.

Za tym stanowiskiem przemawia również wykładnia celowościowa i funkcjonalna. Istotą postępowania opartego na wskazanych aktach prawa międzynarodowego jest szybkość postępowania. Umożliwienie uczestnikom postępowania podejmowanie prób storpedowania wykonalności prawomocnego orzeczenia przez ciągłe składanie nowych wniosków na podstawie art. 577 k.p.c., łącznie z wnioskami o zabezpieczenie postępowania, mogłoby uniemożliwić skuteczne i szybkie wykonanie orzeczeń wydanych na podstawie przepisów wskazanej Konwencji i Rozporządzenia.

M.M.

GLOSY

prawo cywilne materialne

1. Sąd rozpatrujący sprawę o naruszenie prawa do znaku towarowego zobowiązany jest do zbadania przesłanki ryzyka wprowadzenia w błąd odbiorców, również w stosunku do towarów/usług, które nie są rzeczywiście używane przez uprawnionego, w takim jednak przypadku, co do zasady wyłączona jest możliwość naruszenia prawa do znaku towarowego.

2. Brak rzeczywistego używania znaku towarowego jest istotną okolicznością, badaną w ramach przesłanki ryzyka wprowadzenia w błąd odbiorców w każdym czasie.

3. Przedłużający się brak rzeczywistego używania znaku towarowego (przed upływem 5 letniego terminu umożliwiającego stwierdzenie wygaśnięcia prawa) może stanowić podstawę do unieważnienia prawa w oparciu o „złą wiarę”.

(wyrok z dnia 11 lutego 2015 r., I CSK 50/14, M. Bączyk, K. Tyczka-Rote, D. Zawistowski, niepubl.)

Glosa

Wojciecha Gierszewskiego, Gdańskie Studia Prawnicze-Przegląd Orzecznictwa 2016, nr 2, s. 29

Glosa ma charakter krytyczny.

Zdaniem autora, argument Sądu Najwyższego dotyczący wykładni przepisów unijnych, zgodnie z którymi nieużywanie znaku towarowego

w odniesieniu do określonych kategorii towarów i usług objętych rejestracją nie wyłącza obowiązku zbadania ryzyka wprowadzenia w błąd odbiorców w stosunku do tych towarów, „nie jest pełny”. Glosator zauważył, że należy wskazać, jaki wpływ ma rzeczywiste nieużywanie znaku towarowego na możliwość stwierdzenia ryzyka wprowadzenia w błąd odbiorców, czyli przesłanki warunkującej uznanie, iż doszło do naruszenia prawa. Za błędną uznał także tezę Sądu Najwyższego, że rzeczywiste nieużywanie znaku nabiera prawnego znaczenia dopiero po upływie pięcioletniego terminu od rejestracji znaku towarowego. Takie połączenie tych dwóch stanowisk, zdaniem autora, świadczy o błędnym rozumieniu wagi, jaką ma rzeczywiste używanie znaku towarowego przez uprawnionego w procesie badania przesłanek naruszenia prawa do tego znaku.

Autor stwierdził, że właśnie ta druga przesłanka, dotycząca upływu pięcioletniego terminu, została błędnie zinterpretowana przez Sąd Najwyższy. Zdaniem Sądu Najwyższego, nieużywanie znaku towarowego nabiera prawnego znaczenia dopiero po upływie okresu umożliwiającego zainicjowanie postępowania o stwierdzenie wygaśnięcia prawa do znaku towarowego. Zauważył jednak, że upływ pięcioletniego terminu nieużywania znaku towarowego umożliwi wyeliminowanie prawa rejestracji z rynku, nie ma jednak wpływu na realizację sfery zakazowej prawa do znaku towarowego, sama bowiem rejestracja znaku towarowego daje możliwość uprawnionemu do podjęcie używania znaku towarowego. W tym czasie (5 lat) nie mogą być prowadzone działania mające na celu wyeliminowanie prawa z rynku. Może to jedynie powodować negatywne konsekwencje w zakresie „mocy rozpoznawczej” znaku towarowego i stanowi kluczowe kryterium przy ocenie przesłanki ryzyka wprowadzenia w błąd odbiorców.

J.B.

*

Nie powoduje, w świetle art. 1 pkt 2 w związku z art. 2 Prawa wekslowego oraz w świetle art. 101 pkt 2 w związku z art. 102 Prawa wekslowego, nieważności weksla brak określenia waluty, w której ma nastąpić zapłata oznaczonej sumy pieniężnej, w samym poleceniu

lub przyrzeczeniu zapłaty tej sumy, gdy nazwa waluty znajduje się w oznaczeniu sumy pieniężnej zamieszczonym, zgodnie z utrwaloną praktyką, w prawym górnym rogu dokumentu weksla.

(uchwała z dnia 17 kwietnia 2015 r., III CZP 11/15, M. Romańska, D. Dończyk, K. Zawada, OSNC 2016, nr 4, poz. 42; BSN 2015, nr 4, s. 7; NPN 2015, nr 2, s. 110; Rej. 2015, nr 6, s. 152)

Glosa

Janusza Tomczaka, Przegląd Prawniczy Europejskiego Stowarzyszenia Studentów Prawa ELSA Poland 2016, nr 4, s. 263

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor wskazał, że stanowisko Sądu Najwyższego nie jest możliwe do zaakceptowania ze względu na formalizm, którym cechuje się prawo wekslowe. Podniósł, że orzeczenie to wywołuje negatywne skutki z punktu widzenia pewności prawa jak i bezpieczeństwa obrotu.

Negatywnie ocenił wyrażony w omawianej uchwale pogląd o prawnej relewantności wskazania sumy wekslowej w prawym górnym rogu weksla. W jego ocenie, trafne jest stanowisko, zgodnie z którym odmawia się jakiegokolwiek prawnego znaczenia takiemu oznaczeniu sumy wekslowej, łącząc skutki prawne jedynie z oznaczeniem sumy w zwrocie, który zawiera bezwarunkowe polecenie lub przyrzeczenie zapłaty, co jest zgodne z art. 1 pkt 2 i art. 101 pkt 2 Prawa wekslowego. Glosator zanegował pogląd Sądu Najwyższego o istnieniu ścisłego związku tych przepisów z art. 6 Prawa wekslowego, który ma zastosowanie m.in. wtedy, gdy występują dwa lub więcej oznaczenia kwoty sumy wekslowej, a nie – jak w przypadku będącym podstawą uchwały – wyłącznie pojedynczego oznaczenia sumy wekslowej.

Autor wskazał, że glosowane orzeczenie może spowodować negatywne skutki dla obrotu wekslowego w zakresie nieuprawnionej zmiany waluty zobowiązania. Podniósł, że przyjęcie stanowiska, iż waluta zobowiązania obligatoryjnie musi zostać wskazana w samej treści weksla, pozwalałoby na uniknięcie tego niebezpieczeństwa i zwiększałoby bezpieczeństwo obrotu.

W jego ocenie, Sąd Najwyższy nie uwzględnił jednego z podstawowych postulatów dotyczących interpretacji przepisów prawa wekslo-

wego, tj. nakazu nadawania zawartym w tekście weksla zwrotom takiego znaczenia, jakie mają one dla typowego, przeciętnego uczestnika obrotu wekslowego i odpowiadającego przyjętemu w obrocie wekslowym znaczeniu zwyczajów lub znaczeniu, jakie nadają im przepisy ustawy.

W konkluzji glosator wyraził przekonanie, że wydanie omówionej uchwały nie zamyka dyskusji o sposobie prawidłowego oznaczania sumy wekslowej.

Głosę aprobującą do uchwały opracował M. Purgoł (Pal. 2016, nr 7–8, s. 199). Omówili ją również: M. Bączyk w „Przeglądzie orzecznictwa” (M.Pr.Bank. 2016, nr 9, s. 36), E. Wojtaszek-Mik, *Studia i Analizy Sądu Najwyższego. Przegląd orzecznictwa*, red. J. Kosonoga, Warszawa 2016, s. 61, Ł. Węgrzynowski w opracowaniu „Skutki prawne wpisania sumy w prawym górnym rogu weksla” (PS 2017, nr 3, s. 39) oraz A. Partyk w opracowaniu „Brak oznaczenia w wekslu własnym waluty nie oznacza nieważności weksla” (Lex nr 321385).

K.G.

*

Uznanie, że zdolność prawna wspólnoty mieszkaniowej ma charakter specjalnej, ograniczonej zdolności prawnej budzi wątpliwości, jeżeli wziąć pod uwagę, że nasz ustawodawca odstąpił od specjalnej zdolności osób prawnych usuwając z kodeksu cywilnego art. 36 k.c. Przepisy ustawy o odrębnej własności lokali, z których wywodzi się ograniczenie zdolności prawnej wspólnoty mieszkaniowej, można zaś rozumieć jako określenie przedmiotu jej działalności, który wyznacza przede wszystkim dozwolony zakres działania zarządu wspólnoty, a nie ogranicza jej zdolność prawną. Gdyby określenie w ustawie przedmiotu działalności jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 33¹ k.c., mogło być podstawą do ograniczenia jej zdolności prawnej, to należałoby uznać, że zdolność prawna handlowych spółek osobowych nie obejmuje praw i obowiązków niezwiązanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa. Powszechnie zaś uznaje się zdolność prawną takich spółek jako nieograniczoną.

(wyrok z dnia 26 czerwca 2015 r., I CSK 312/14, J. Frąckowiak, A. Kozłowska, B. Ustjanicz, niepubl.)

Artykuł

Adama Doliwy, Uwagi o zakresie zdolności prawnej wspólnoty mieszkaniowej (na tle wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2015 roku, I CSK 312/14), *Studia prawnicze. Rozprawy i Materiały* 2016, nr 1, s. 51

Autor poddał krytyce pogląd Sądu Najwyższego o nieograniczonym zakresie podmiotowości prawnej wspólnoty mieszkaniowej, która miałaby wykraczać poza stosunki prawne wynikające z zarządzania nieruchomością wspólną właścicieli lokali. Podkreślił, że o zakresie zdolności prawnej wspólnoty przesądza ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, z której wynika nie tylko przedmiot i cel działania wspólnoty, ale także zasady wykonywania w tej mierze określonych kompetencji. W ocenie autora, z całokształtu przepisów tej ustawy wynika, że podmiotowość prawna wspólnoty mieszkaniowej nie polega na generalnym domniemaniu kompetencji, lecz na założeniu *ultra vires*, zgodnie z którym działanie podmiotu prawnego poza przedmiotem i celem kompetencji powinno być uznane za nieważne.

Zdaniem autora, nawet założenie, że zdolność prawna to atrybut podmiotowy o abstrakcyjnym charakterze, ma tylko to znaczenie, iż w ogólności przesądza on o uznaniu jednostki organizacyjnej za podmiot prawny. Odrębną kwestią jest natomiast zdolność podejmowania aktów prawnych, które mogą być podejmowane tylko *intra vires*, w sferze wyznaczonej przez przedmiot i cel działania. W szczególności nie mogą być uznane za ważne czynności prawne, które miałyby rozstrzygać o prawach i obowiązkach podmiotów trzecich. W jego ocenie, w takim wypadku chodzi nie o ograniczenia, lecz raczej o brak zdolności prawnej wspólnoty mieszkaniowej.

W konsekwencji autor nie zgodził się z zajętym w uzasadnieniu omawianego wyroku stanowiskiem Sądu Najwyższego, że wspólnota mieszkaniowa może podejmować na podstawie uchwały decyzje w sprawach nieruchomości, która do niej nie należy, lecz jest przedmiotem współwłasności jej członków. Jego zdaniem, tego rodzaju decyzje wspólnoty nie mogą zapadać w trybie określonym w przepisach ustawy o własności lokali w rozdziale o zarządzie nieruchomością wspólną, lecz jedynie na podstawie ogólnych przepisów prawa cywilnego.

A.D.

Dłużnik może skorzystać z uprawnienia do odstąpienia od umowy wzajemnej na podstawie art. 492 w związku z art. 513 § 1 k.c., skoro dowiadując się o przelewie wierzytelności przez drugą stronę zawartej z nią umowy sprzedaży, uzyskał także oświadczenie sprzedawcy, że nie wykona on swojego świadczenia wynikającego z zawartej umowy, mimo otrzymania od cesjonariusza świadczenia kupującego, odpowiadającego należnej cenie. W takim wypadku wierzytelność wobec kupującego o cenę przestała istnieć, a jej zbycie stało się bezskuteczne, czyli cesjonariusz stracił pozycję wierzyciela, z zastosowaniem odpowiedzialności zbywcy wobec nabywcy na podstawie art. 516 k.c.

(wyrok z dnia 6 sierpnia 2015 r., V CSK 82/15, I. Koper, W. Katner, Z. Kwaśniewski, OSNC-ZD 2016, nr D, poz. 76; BSN 2015, nr 11, s. 11; NPN 2016, nr 1, s. 87)

Glosa

Krzysztofa Cieplucha, Jurysta 2016, nr 3, s. 25

Glosa jest krytyczna.

Glosowane orzeczenie zapadło na tle stanu faktycznego, w którym nabycie wierzytelności przez powoda (cesjonariusza) jako niezapłaconej sprzedawcy (cedentowi) przez kupującego (pозwanego dłużnika) ceny wynikającej z umowy zawartej przez strony za materiały budowlane nastąpiło w okolicznościach, w których świadczenie z umowy wzajemnej po stronie sprzedawcy nie zostało jeszcze wykonane. Następnie okazało się, że sprzedawca nie miał zamiaru dostarczyć kupującemu nabytych rzeczy, ale zapłaconą przez cesjonariusza kwotę odpowiadającą cenie spożytkował na inne cele. Kupujący (pозwany) zażądał od sprzedawcy (cedenta) korekty faktury i złożył oświadczenie, uznane za odstąpienie od umowy sprzedaży.

Sąd Najwyższy uznał za dopuszczalne odstąpienie przez dłużnika od umowy wzajemnej na podstawie art. 492 w związku z art. 513 § 1 k.c. Wskazał, że w opisanej sytuacji wierzytelność o cenę przestała istnieć, a jej zbycie stało się bezskuteczne, zatem cesjonariusz stracił pozycję wierzyciela, z zastosowaniem odpowiedzialności zbywcy wobec nabywcy na podstawie art. 516 k.c.

Autor glosy wskazał, że poświadczenie przez pozwaną wobec powódki potwierdzenia odbioru zamówionych towarów, do którego faktycznie nie doszło, miało podstawowe znaczenie dla nabycia wierzytelności, jej źródłem bowiem była umowa sprzedaży – umowa wzajemna – w której strony odstąpiły od zasady jednoczesności spełnienia świadczenia. Oceniając oświadczenie o odbiorze towaru złożone przez dłużnika wprost cesjonariuszowi, glosator wskazał, że choć samo wyrażenie zgody na przelew nie prowadzi do utraty zarzutów, to jeśli dłużnik składa dodatkowe oświadczenia, to ich treść powinna mieć wpływ na ocenę dopuszczalności powoływania się na określone zarzuty.

Autor glosy zauważył ponadto, że podniesiony przez dłużnika zarzut odstąpienia od umowy z powołaniem się na nie wydanie towaru należało w okolicznościach sprawy ocenić w perspektywie art. 5 k.c. Z tych względów autor glosy uznał, że glosowane orzeczenie jest nietrafne i nie odpowiada potrzebom obrotu.

B.W.

*

Podmiotowi leczniczemu, który zawarł z Narodowym Funduszem Zdrowia umowę o udzielanie świadczeń zdrowotnych, przysługuje roszczenie o wynagrodzenie za wykonanie ponadlimitowych świadczeń w stanie nagłym w wysokości uzasadnionych kosztów ich udzielenia (art. 132 ust. 4 w związku z art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 581).

(wyrok z dnia 27 sierpnia 2015 r., III CSK 455/14, M. Szulc, D. Dończyk A. Owczarek, OSNC-ZD 2017, nr B, poz.19)

Głosa

Grzegorz Głanowski, Prawo i Medycyna 2016, nr 2, s. 154

W ocenie autora, w glosowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy dał wyraz odmiennemu niż dotychczas spojrzeniu na zagadnienie płatności za świadczenia ponadlimitowe udzielone w stanie nagłym.

Jego zdaniem, umowa o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej nie definiuje żadnych świadczeń, nie można zatem twierdzić, że poszczególne procedury medyczne są w niej określone, a inne nie są. Umowa określa wartość punktową i kwotową kontraktu, zgodnie z którą kontrahent Narodowego Funduszu Zdrowia świadczy w okresie zobowiązania.

W ocenie komentatora, nie można twierdzić, że dane świadczenie nie jest określone w umowie, gdyż *de iure* i *de facto* żadne świadczenie nie jest w niej określone. Podział na świadczenia określone w umowie i w niej nieokreślone uznał za błędny, wywodzenie zaś z art. 132 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, że świadczenie ponadlimitowe udzielone na rzecz pacjenta znajdującego się w stanie nagłym jest terminem tożsamym ze świadczeniem nieokreślonym w umowie, uznał za niezasadne, wskazując przy tym, że przepisy te mają różny zakres podmiotowy.

Podkreślił, że udowodnienie przesłanki medycznej sprowadza się do wykazania udzielenia świadczeń w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego. Natomiast udowodnienie przesłanki finansowej polega na wykazaniu uzasadnionych kosztów świadczenia. W świetle stanowiska Narodowego Funduszu Zdrowia, kwota ta różni się od ceny umownej. Uzasadniony koszt świadczenia jest konkretnym kosztem określonej procedury medycznej, którego wartość jest wolna od marży zysku, jaką zawiera cena umowna.

Głosę aprobującą napisali A. Pietraszewska-Macheta i M. Sut (PS 2017, nr 1, s. 111).

M.S.L.

*

Wprowadzony ustawą z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 173, poz. 1218) art. 73 ust. 2a pkt 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 ze zm.) stanowi podstawę do zmiany stawki opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości

gruntowej także wtedy, gdy ustanowienie odrębnej własności lokalu użytkowego w budynku wzniesionym na tej nieruchomości nastąpiło przed dniem wejścia tego przepisu w życie.

(uchwała z dnia 8 października 2015 r., III CZP 53/15, A. Piotrowska, I. Gromska-Szuster, K. Zawada, OSNC 2016, nr 9, poz. 100; BSN 2015, nr 10, s. 5; MoP 2015, nr 22, s. 1179)

Glosa

Stanisława Witkowskiego, Radca Prawny. Zeszyty Naukowe 2017, nr 1, s. 173

Glosa ma charakter krytyczny.

Autor stwierdził, że w uchwale brakuje analizy potencjalnego naruszenia art. 2 Konstytucji i związanej z nim ochrony praw nabytych. Sąd Najwyższy pominął tą kwestię, koncentrując się tylko na analizie przepisów ustaw zwykłych, w tym wypadku ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny. Glosator zauważył, że ta okoliczność powoduje, iż zawarte w uchwale uzasadnienie prawne ma ograniczoną wartość merytoryczną. Autor podkreślił, że właściciele miejsc postojowych mieli pełne prawo uznać w chwili zawierania umowy o użytkowanie wieczyste, że nie dojdzie do podwyższenia stawki procentowej.

W ocenie autora, błędne jest stanowisko Sądu Najwyższego opierające się na uznaniu, że w sprawie w drodze analogii można zastosować przepisy przejściowe dotyczące stosunków obligacyjnych. Glosator stwierdził, że analizowane zagadnienie ma charakter rzeczowy, co wyłącza możliwość zastosowania w formie analogii art. L p.w.k.c.

S.J.

*

teza oficjalna

Rozpoznanie roszczenia wynikającego z art. 287 ust. 1 p.w.p. powinno doprowadzić do ustalenia, czy stosowane przez pozwa-

nego rozwiązanie naruszało patent powoda (zastrzeżenia patentowe i opis wynalazku). Zastosowanie powinna mieć teoria ekwiwalentów (doktryna środków równoważnych), a nie jedynie metoda całkowitej tożsamości rozwiązań.

teza opublikowana w „Przebiegu Sądowym”

Teoria ekwiwalentów obejmuje określenie sposobu ustalania zakresu ochrony patentowej danego rozwiązania w celu sprawdzenia, czy rozwiązanie techniczne innego podmiotu lub jego poszczególne cechy, mogą być uznane za równoważne w stosunku do zastrzeżonych patentem. Jego istota polega na możliwości rozszerzenia zakresu ochrony udzielonej wynalazkowi przez rozciągnięcie ochrony również na te wszystkie rozwiązania, w których zastąpiono parametry innymi, spełniającymi te same funkcje i prowadzącymi do tego samego rezultatu co rozwiązanie opatentowane. Równoważność środków technicznych cel, jaki pozwalają osiągnąć w tym rozwiązaniu oraz przez rezultat, do którego uzyskania się przyczyniają. Równoważne zatem będą te środki, które prowadzą do uzyskania tego samego rozwiązania danego zagadnienia technicznego, stanowiącego podstawę patentu.

(wyrok z dnia 10 grudnia 2015 r., V CSK 149/15, G. Misiurek, B. Ustjanicz, J. Górski, niepubl.)

Glosa

Marty Sznajder, Przegląd Sądowy 2017, nr 6, s. 125

Glosa ma charakter aprobujący.

Autorka zwróciła uwagę, że omawiany wyrok stanowi pierwszą wypowiedź Sądu Najwyższego o dopuszczalności stosowania tzw. teorii ekwiwalentów w orzekaniu o naruszeniu patentu, tj. prawa własności przemysłowej przyznającego wyłączność w zakresie zawodowego lub zarobkowego korzystania z wynalazku. Zauważyła, że zasygnalizowano w nim również problem kolizji praw wyłącznych, tj. zagadnienia, czy objęcie spornego rozwiązania ochroną własnym prawem wyłącznym

(w omawianej sprawie – prawem ochronnym na wzór użytkowy) wyłącza naruszenie innego prawa wyłącznego, w szczególności prawa wcześniejszego.

Glosatorka wskazała, że zgodnie z teorią ekwiwalentów zakres ochrony patentowej nie powinien ograniczać się do dosłownego brzmienia zastrzeżeń, lecz powinien obejmować również takie techniczne środki lub cechy, które stanowią oczywiste odpowiedniki cech wyraźnie wskazanych w zastrzeżeniach, w perspektywie specjalisty w tej dziedzinie. W komentowanym wyroku Sąd Najwyższy przedstawił obszernie wytyczne dotyczące wykładni zgłoszeń patentowych w teorii ekwiwalentów, ze szczególnym naciskiem na istotne cechy wynalazku.

Komentatorka przedstawiła podstawy prawne pojęć stosowanych przez Sąd Najwyższy oraz kwestię kolizji praw podmiotowych, o którym mowa w wyroku *obiter dicta*. Kolizja ta wynika z zależności pomiędzy prawami wyłącznymi w kontekście obrony polegającej na argumencie, że wykonywanie własnego prawa wyłącznego wyklucza naruszenie innego prawa.

E.S.

*

Pełnomocnictwo do udziału w zebraniu wspólnoty mieszkaniowej i do podejmowania uchwał nie wymaga formy aktu notarialnego także wtedy, gdy podejmowana uchwała podlega zaprotokółowaniu przez notariusza (art. 99 § 1 k.c. w związku z art. 18 ust. 2a ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1892).

(wyrok z dnia 15 stycznia 2016 r., I CSK 1047/14, A. Górski, M. Romańska, K. Weitz, OSNC 2016, nr 12, poz. 145; BSN 2016, nr 3, s. 10; NPN 2016, nr 2, s. 126)

Glosa

Grzegorz Wolaka, Monitor Prawniczy 2017, nr 9, s. 495

Zdaniem autora, teza komentowanego orzeczenia Sądu Najwyższego jest trafna, jednak zastrzeżenia budzi lakoniczność wywodów zawartych

w uzasadnieniu, jak też brak odniesienia się do innych zagadnień, które pojawiają się w sprawie.

Glosator wskazał, że zgodnie z art. 99 § 1 k.c., jeżeli do ważności czynności prawnej potrzebna jest szczególna forma, pełnomocnictwo do dokonania tej czynności powinno być udzielone w tej samej formie. Można więc przyjąć, że jeżeli na zebraniu właściciele lokali mają zapadać uchwały wymagające formy notarialnej, to w każdym przypadku wymagane jest wtedy pełnomocnictwo do głosowania w formie aktu notarialnego. Pogląd taki nie jest jednak uzasadniony; wynika on z błędnego utożsamiania aktu głosowania traktowanego jako jednostronna czynność prawna uczestnika zebrania z uchwałą stanowiącą wyraz woli określonej osoby prawnej lub zbiorowości. Formy wymaganej dla skuteczności uchwały jako czynności prawnej nie można odnosić do czynności oddania głosu. Uchwała i oddanie głosu muszą być ocenione jako dwie odrębne czynności prawne, tak co do przesłanek ich podjęcia, jak i skuteczności. Zdaniem autora, trafnie więc Sąd Najwyższy wskazał na potrzebę odróżniania oddania głosu na zebraniu właściciele lokali, do czego upoważnia pełnomocnictwo, od uchwały właściciele lokali, która zostaje podjęta jako rezultat głosowania. W razie podejmowania uchwał na zebraniu ogółu właściciele, pełnomocnictwo do udziału i głosowania nad uchwałami nie wymaga zatem formy aktu notarialnego, choćby same uchwały wymagały zaprotokołowania w formie aktu notarialnego, a art. 99 § 1 k.c. nie ma tu zastosowania.

W ocenie autora, Sąd Najwyższy uwolnił się jednak od rozważań odnośnie do tego, czy pełnomocnictwo takie nie jest wadliwe z tego powodu, że nie było pełnomocnictwem rodzajowym lub szczególnym. Z uzasadnienia głosowanego wyroku ogólnikowo wynika, że pełnomocnictwo udzielone przez właściciele trzydziestu lokali upoważniało pełnomocnika do podejmowania wszelkich uchwał określonej wspólnoty lub wszystkich uchwał, które mają być przedmiotem danego zebrania właściciele. Można mieć wątpliwości, czy takie pełnomocnictwo spełniało wymagania pełnomocnictwa rodzajowego.

Glosator wskazał, że należałoby postulować wprowadzenie przepisów odnoszących się do rodzaju pełnomocnictwa wymaganego do głosowania na zebraniu ogółu właściciele. Regulacja ta stanowiłaby *lex specialis* względem przepisów kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie

i nie musiałyby nawiązywać do podziału pełnomocnictw na ogólne, rozdajowe i szczególne.

R.N.

*

Oświadczenie członka zarządu spółki kapitałowej o rezygnacji z tej funkcji jest składane – z wyjątkiem przewidzianym w art. 210 § 2 i art. 379 § 2 k.s.h. – spółce reprezentowanej w tym zakresie zgodnie z art. 205 § 2 lub art. 373 § 2 k.s.h.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 31 marca 2016 r., III CZP 89/15, T. Ereciński, J. Gudowski, W. Katner, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska, K. Strzelczyk, K. Zawada, OSNC 2016, nr 9, poz. 97; OSP 2017, nr 2, poz. 12; BSN 2016, nr 3, s. 8; MPH 2016, nr 3, s. 40; Rej. 2016, nr 4, s. 174; NPN 2016, nr 2, s. 128)

Glosa

Ewy Kinzer, Monitor Prawniczy 2017, nr 9, s. 501

Glosatorka wskazała, że w komentowanej uchwale Sąd Najwyższy przesądził, iż rezygnacja członka zarządu ze sprawowanej dotychczas funkcji powinna być składana zgodnie z zasadami określonymi w art. 205 § 2 k.s.h. wobec innego członka zarządu lub prokurenta.

Wskazanie na art. 205 § 2 k.s.h., tj. na konstrukcję ogólnej reprezentacji spółki jako podstawy ustalenia, komu członek zarządu powinien złożyć swoją rezygnację, zostało – zdaniem autorki – podyktowane potrzebą usprawnienia całego procesu tak, by spółka mogła zapoznać się ze złożoną rezygnacją w zwykłym toku czynności, bez szczególnych nakładów i starań. Trafnie więc Sąd Najwyższy przyjął, że zgodnie z art. 61 § 1 k.c. oświadczenie członka zarządu ma skutecznie dotrzeć do jego adresata czyli spółki. Za skuteczne dotarcie do adresata należy uznać doręczenie oświadczenia pod adresem, pod którym osoby reprezentujące osobę prawną mogą się z tym oświadczeniem zapoznać; takimi adresami mogą być adres spółki, adres siedziby zarządu lub adres do doręczeń. W takim ujęciu ważne jest, by oświadczenie woli członka zarządu zostało skutecznie złożone osobom, wobec których do-

konanie czynności prawnej traktuje się jak dokonanie czynności prawnej wobec spółki, a więc członków zarządu, zarząd bowiem jest stałym, niezbędnym, ustrojowym składnikiem każdej osoby prawnej, objawiający jej wolę i umożliwiający działanie tej osobie w ramach jej zdolności prawnej. Z tego względu, jeśli członek zarządu zamierza zrezygnować z pełnionej funkcji, to oświadczenie, które ma złożyć spółce – jako podmiotowi, który jest stroną stosunku ich wiążącego – powinien skierować do organu reprezentującego jego wolę, czyli do zarządu.

W ocenie autorki, należy przyjąć za Sądem Najwyższym, że oświadczenie o rezygnacji przekazane na piśmie lub przesłane drogą elektroniczną powinno być uznane za złożone spółce i tym samym dokonane, po jego dojściu pod adres spółki lub adres siedziby zarządu albo adres do doręczeń, w chwili uzyskania przez przynajmniej jednego członka zarządu lub prokurenta w zwykłym toku czynności. Jak trafnie wskazano w uchwale, ze względu na to, że w praktyce zarząd działa stale oraz przy reprezentacji biernej wystarcza udział tylko jednego członka zarządu lub prokurenta, za dzień dojścia oświadczenia do spółki należy uznać dzień jego dojścia pod adres spółki lub następny dzień roboczy. W razie rezygnacji składanej jedynie w formie ustnej, dniem jej złożenia jest dzień, w którym doszło do przekazania woli innemu członkowi zarządu lub prokurentowi.

Głosę aprobującą opracował P. Piniór (OSP 2017, nr 2, poz. 12), który omówił glosowaną uchwałę także w opracowaniu „Wygaśnięcie mandatu członków organu spółki kapitałowej w świetle najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego” (PPH 2017, nr 7, s. 15). Uchwałę skomentowali M. Niegierewicz i P. Letolc (MPH 2016, nr 3, s. 40). Omówili ją także w przeglądach orzecznictwa: M. Strus-Wołos (Pal. 2016, nr 7–8, s. 206) oraz P. Popradowski (Glosa 2016, nr 4, s. 5).

R.N.

*

Przedsiębiorstwo państwowe, które z mocy ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o zmianie ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. z 1991 r. Nr 2, poz. 6) nabyło własność urządzeń przesyłowych posadowionych na gruntach stanowiących włas-

ność Skarbu Państwa, nabywało również służebność gruntową odpowiadającą treścią służebności przesyłu.

(postanowienie z dnia 12 maja 2016 r., IV CSK 510/15, I. Koper, M. Bańczyk, K. Weitz, OSP 2017, nr 5, poz. 45)

Glosa

Katarzyny Anny Dadańskiej, Orzecznictwo Sądów Polskich 2017, nr 5, poz. 45

Glosatorka stwierdziła, że stanowisko Sądu Najwyższego ma istotne znaczenie z punktu widzenia dopuszczalności konkurencji uprawnień publicznoprawnych z cywilnoprawnymi, które dają prawo do korzystania w odpowiednim zakresie z cudzej nieruchomości. Powołując art. 124 ust. 6 i art. 124b ust. 1 u.g.n., autorka stwierdziła, że przedsiębiorca przesyłowy może uzyskać decyzję zezwalającą na dostęp do urządzeń przesyłowych za stosownym wynagrodzeniem dla właściciela nieruchomości. Jednak istnienie takiego administracyjnego ograniczenia prawa własności, nie wyłącza – jej zdaniem – wbrew stanowisku Sądu Najwyższego, możliwości uregulowania więzi łączącej przedsiębiorcę przesyłowego z właścicielem nieruchomości w ramach stosunku cywilnoprawnego. Zdaniem autorki, za takim stanowiskiem przemawia m.in. cel wprowadzenia instytucji służebności przesyłu, trwałość takiej decyzji w tym sensie, że tworzy obciążenie *quasi-rzeczowe* nieruchomości o charakterze trwałym, wbrew zasadzie *numerus clausus* praw rzeczowych, wreszcie przepisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej o ochronie własności.

Kierunek wykładni w zakresie uwłaszczenia przedsiębiorstw państwowych w odniesieniu do innych składników mienia niż nieruchomości nie wzbudził zastrzeżeń autorki, jednak sama teza głosowanego postanowienia skłoniła komentatorkę do polemiki. Skrytykowała możliwość powstania *ex lege* służebności gruntowej o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu jako konsekwencji uwłaszczenia przedsiębiorstwa państwowego w odniesieniu do urządzeń przesyłowych zlokalizowanych (w chwili uwłaszczenia) na gruncie Skarbu Państwa. Uznała, że oparcie tego stanowiska wyłącznie na wykładni funkcjonalnej wywołuje uzasadnione wątpliwości.

Ponadto podniosła, że wykładnia dokonana przez Sąd Najwyższy jest sprzeczna z zasadą, iż wszystkie prawa majątkowe muszą podlegać równej dla wszystkich ochronie prawnej oraz że argument zagwarantowania niezakłóconego wykonywania władztwa w odniesieniu do cudzej nieruchomości, w powiązaniu z zasadą kontynuacji, nie powinien być uznany za rozstrzygający w państwie prawa. Wskazała też, że w braku wyraźnej regulacji ustawowej nie można uznać w drodze wykładni funkcjonalnej możliwości powstania ograniczonego prawa rzeczowego jako „naturalnej” konsekwencji uwłaszczenia. Automatyczna, dokonująca się *ex lege* zmiana stosunków własnościowych, musi mieć podstawę prawną.

M.M.

*

Trzyletni termin przedawnienia przewidziany w art. 442¹ § 1 k.c. biegnie od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia, a nie od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności mógł się o tej osobie dowiedzieć.

(wyrok z dnia 27 lipca 2016 r., V CSK 680/15, G. Misiurek, W. Katner, B. Myszka, OSP 2017, nr 5, poz. 46)

Glosa

Mariusza Zelka, Orzecznictwo Sądów Polskich 2017, nr 5, poz. 46

Autor glosy uznał, że komentowana teza jest nieprawidłowa, a Sąd Najwyższy błędnie odkodował normę prawną zawartą w art. 442¹ § 1 k.c. Przyznał co prawda, że analiza tego przepisu przemawia za stanowiskiem, iż do początku biegu terminu przedawnienia niezbędną jest rzeczywista wiedza danego poszkodowanego o szkodzie i osobie obowiązanej do jej naprawienia. Ponadto wskazywana przez Sąd Najwyższy różnica w dosłownym brzmieniu art. 442¹ § 1 i art. 449⁸ k.c. również może posłużyć jako argument wzmacniający zasadność stanowiska zajętego w wyroku, tym bardziej że na argument taki zwraca się również uwagę w doktrynie. Dodatkowo rozumowanie *a contrario* w kontekście

Prawa atomowego (art. 105 ust. 2 zdanie pierwsze) niewątpliwie wspiera komentowaną tezę.

Komentator podniósł jednak, że takie rozumienie art. 442¹ § 1 k.c. stawia w uprzywilejowanej sytuacji poszkodowanego, który wykazał się niedbalstwem, czy nawet celowo nie pozyskał danych informacji, mimo iż miał ku temu możliwość, w stosunku do poszkodowanego, który należycie dbał o swoje interesy. Ponadto taka wykładnia daje poszkodowanemu niejako możliwość „sterowania” początkiem biegu terminu przedawnienia oraz prowadzi do możliwości powstania permanentnego stanu niepewności co do sytuacji prawnej podmiotu obowiązanego, obarczając obowiązanego podnoszącego zarzut przedawnienia zbyt daleko idącymi wymaganiami dowodowymi.

M.M.

prawo cywilne procesowe

Postępowanie wszczęte przez sąd opiekuńczy na podstawie art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego na skutek zawiadomienia kierownika szpitala o przyjęciu osoby, o której mowa w art. 23 lub 24 ustawy, nie toczy się na wniosek ani z urzędu, lecz toczy się z zawiadomienia kierownika szpitala.

(postanowienie z dnia 16 marca 2012 r., IV CSK 373/11, M. Szulc, M. Romańska, K. Pietrzykowski, niepubl.)

Glosa

Jana Ciechorskiego, Prawo i Medycyna 2016, nr 1, s. 149

Glosator zaaprobował stanowisko Sądu Najwyższego, że sąd opiekuńczy powinien kierować się w postępowaniu na podstawie art. 25 u.o.z.p. celowością wydawanego orzeczenia z punktu widzenia dobra i interesów osoby, której ono dotyczy, jednak nie można zapominać, iż przymusowe przyjęcie nie następuje wyłącznie we wskazanym celu. Zarówno z art. 23 ust. 1, art. 24 ust. 1, jak i art. 28 u.o.z.p. wprost wynika, że przyjęcie bez zgody może nastąpić również ze względu na bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia innych stwarzane przez osobę chorą psychicznie lub

z zaburzeniami psychicznymi. Tym samym można zasadnie twierdzić, że to przyjęcie następuje również w interesie ogólnym.

Glosator zaznaczył, że zawiadomienie dokonywane przez kierownika szpitala jest czymś odrębnym od wniosku składanego przez podmiot uprawniony na podstawie art. 25 ust. 2 u.o.z.p. Uprawnienia osób wymienionych w tym przepisie aktualizują się dopiero wtedy, gdy kierownik nie wypełnił nałożonego na niego obowiązku, co świadczy o subsydiarnym charakterze kompetencji tych osób. Zawiadomienie dokonane przez kierownika wszczyna postępowanie przed sądem, co oznacza, że po otrzymaniu zawiadomienia sąd ma obowiązek wszczęcia postępowania, natomiast w przypadku zawiadomienia dokonanego na podstawie art. 572 k.p.c., wszczęcie postępowania zależy od stwierdzenia przez sąd, czy zachodzą przesłanki do wszczęcia postępowania z urzędu.

M.S.L.

*

Osoba upoważniona w oddziale do reprezentowania przedsiębiorcy zagranicznego (art. 87 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.), której dane zostały objęte wpisem tego oddziału do Krajowego Rejestru Sądowego, może udzielić pełnomocnictwa procesowego do zastępowania przedsiębiorcy zagranicznego w sprawach o roszczenia związane z działalnością tego oddziału.

(uchwała z dnia 26 lutego 2014 r., III CZP 103/13, J. Gudowski, A. Kozłowska, B. Ustjanicz, OSNC 2014, nr 12, poz. 119; BSN 2014, nr 2, s. 9; MPH 2014, nr 2, s. 37; Rej. 2014, nr 4, s. 167)

Glosa

Mateusza Pilicha, Orzecznictwo Sądów Polskich 2017, nr 5, poz. 44

Glosa ma charakter krytyczny.

Zdaniem glosatora, judykatura Sądu Najwyższego zasłużenie cieszy się uznaniem i poważaniem, jednak w glosowanej uchwale brak oparcia właściwości prawa polskiego dla naświetlonych w orzeczeniu kwestii

prawnych na jakimkolwiek – choćby najbardziej wątplym – fundamencie kolizyjnoprawnym. Niezastosowanie prawa prywatnego międzynarodowego pozbawia uzasadnienie uchwały spoiwa prawno-dogmatycznego. Szacunek dla Sądu Najwyższego nie powinien, zdaniem autora, przesłaniać niebezpieczeństw, jakie może nieść to uproszczenie rozumowania.

Komentator zgodził się co do jednej kwestii; polski oddział przedsiębiorcy zagranicznego istotnie nie może być uważany za autonomiczną osobę prawną. Zarzucił jednak, że uchwała pomija konieczność uwzględnienia uregulowań właściwego prawa – niekoniecznie polskiego – co wynika wprost z brzmienia art. 17 ust. 3 p.p.m. Przyznał rację Sądowi Najwyższemu, że wpis do rejestru osoby upoważnionej w oddziale ma na celu gwarancję minimum pewności prawnej wobec osób trzecich, uznał jednak za wątpliwe stwierdzenie, iż samo istnienie obowiązku wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego oraz jego *ratio legis* wystarczają do zadecydowania, jak jest reprezentowany przedsiębiorca zagraniczny, gdyż zasady reprezentacji zależą od norm miarodajnego prawa prywatnego, a nie prawa publicznego, które dotyczy stosunków w układzie wertykalnym, a nie horyzontalnym. Poszukiwanie zatem podstaw prywatnoprawnych w art. 87 u.s.d.g. w związku z art. 39 pkt 4 u.Krejs. jest skazane na niepowodzenie, gdyż rejestr przedsiębiorców pełni funkcję informacyjną i ma tylko ująć stan rzeczy – w założeniu – zgodny z prawem. Z kolei sięganie do prawa prywatnego bez pośrednictwa prawa kolizyjnego zawisa w próżni.

Głosę opracował także Z. Kuniewicz (PUG 2015, nr 6, s. 38) oraz M. Makowski (Glosa 2015, nr 3, s. 74). Uchwała została omówiona również przez T. Szczurowskiego w „Przeglądzie orzecznictwa” (PUG 2015, nr 3, s. 17).

M.M.

*

Oddanie pisma w polskiej placówce operatora jest także równoznaczne z wniesieniem go do sądu, będące rezultatem wykładni normy prawnej brzmiącej tak samo, jak zawarta w art. 165 § 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 23 października 2015 r., V CZ 40/15, Z. Kwaśniewski, A. Kozłowska, H. Wrzeszcz, OSP 2017, nr 1, poz. 1)

Glosa

Bernarda Łukański, Przegląd Sądowy 2017, nr 6, s. 115

W ocenie autora, glosowane orzeczenie zasługuje na pełną aprobatę. Autor uczynił przedmiotem glosy analizę dwóch zagadnień, do których odniósł się Sąd Najwyższy, rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu środka zaskarżenia jako wniesionego z uchybieniem terminu do jego wniesienia ze względu na nadanie go u operatora pocztowego innego niż operator wyznaczony i wpływ środka zaskarżenia do sądu już po upływie terminu do jego wniesienia. Zagadnienia te dotyczą możliwości zachowania po dniu 1 stycznia 2013 r. monopolu jednego z operatorów pocztowych odnoszącego się do przesyłek nadawanych do sądu w postępowaniu cywilnym oraz dopuszczalności tzw. odwrotnej dyskryminacji, czyli sytuacji, w której państwo członkowskie traktuje swoich obywateli lub stany prawne wewnętrzne gorzej niż obywatele innych państw członkowskich Unii Europejskiej, w rozumieniu art. 18 TFUE.

W konkluzji glosator stwierdził, że omawiane postanowienie stanowi istotny wkład w nadanie art. 165 § 2 k.p.c. – w drodze wykładni pro-unijnej – treści zgodnej z regulacją dyrektywy 97/67/WE. Wskazał, że eliminuje ono także ryzyko odpowiedzialności odszkodowawczej za naruszenie prawa unijnego w rozumieniu wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 30 września 2003 r. i z dnia 13 czerwca 2006 r. Glosator zwrócił uwagę, że nie zwalnia to jednak ustawodawcy z obowiązku prawidłowej implementacji art. 7 ust. 1 zdanie pierwsze dyrektywy 97/67/WE w brzmieniu nadanym dyrektywą 2008/6/WE przez dokonanie stosownej zmiany ustawodawczej.

Do komentowanego postanowienia glosę aprobującą opracował także I. Wolwiak (OSP 2017, nr 1, poz. 1).

E.S.

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2017, NR 10

Spółka akcyjna w upadłości wpisana do rejestru handlowego podlega z urzędu „przerejestrowaniu” do Krajowego Rejestru Sądowego.

(uchwała z dnia 21 grudnia 2016 r., III CZP 83/16, W. Pawlak, K. Strzelczyk, K. Zawada, OSNC 2017, nr 10, poz. 107)

*

Komornik sądowy, sporządzając plan podziału sumy uzyskanej z egzekucji ze świadczeń emerytalno-rentowych, uwzględnia poniesione przez wierzyciela koszty celowej egzekucji. Ostateczną wysokość należnych wierzycielowi od dłużnika kosztów egzekucyjnych komornik ustala postanowieniem wydanym na podstawie art. 770 zdanie trzecie k.p.c., po zakończeniu postępowania egzekucyjnego.

(uchwała z dnia 13 stycznia 2017 r., III CZP 88/16, A. Górski, W. Pawlak, K. Weitz, OSNC 2017, nr 10, poz. 108)

*

Dłużnik będący osobą fizyczną ponosi solidarną odpowiedzialność na podstawie art. 584¹³ k.s.h., jeżeli wierzyciel wytoczy prze-

ciwko niemu powództwo w okresie biegu terminu określonego w tym przepisie.

(uchwała z dnia 9 lutego 2017 r., III CZP 98/16, B. Myszką, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, OSNC 2017, nr 10, poz. 109)

*

Właściciel nieruchomości, który w okresie dwóch lat od dnia wejścia w życie uchwały nr 76/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 czerwca 2011 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina w Warszawie (Dz.Urz. Województwa Mazowieckiego nr 128, poz. 4086) wystąpił z roszczeniem przewidzianym w art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 672 ze zm.), może domagać się naprawienia szkody spowodowanej ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości wynikającym wyłącznie z tej uchwały.

(uchwała z dnia 9 lutego 2017 r., III CZP 114/15, B. Myszką, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, OSNC 2017, nr 10, poz. 110)

*

Przepis art. 386 § 5 k.p.c. nie ma zastosowania także w postępowaniu toczącym się na skutek zażalenia wniesionego na podstawie art. 770 *in fine* k.p.c.

(uchwała z dnia 16 lutego 2017 r., III CZP 90/16, J. Gudowski, G. Miśiurek, H. Wrzeszcz, OSNC 2017, nr 10, poz. 111)

*

Doręczenie w sposób przewidziany w art. 139 § 1 k.p.c. może być uznane za dokonane wtedy, gdy przesyłka sądowa została

wysłana pod aktualnym adresem oraz imieniem i nazwiskiem odbiorcy.

(uchwała z dnia 16 lutego 2017 r., III CZP 105/16, J. Gudowski, G. Miśurek, H. Wrzeszcz, OSNC 2017, nr 10, poz. 112)

*

Komornik, który wydał postanowienie o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, jest uprawniony do wykonania prawomocnego orzeczenia o kosztach tego postępowania (art. 770¹ k.p.c.).

(uchwała z dnia 10 marca 2017 r., III CZP 107/16, A. Górski, J. Frąckowiak, Z. Kwaśniewski, OSNC 2017, nr 10, poz. 113)

*

Wdanie się w spór w rozumieniu art. 24 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.Urz. z 2001 r., L 12, s. 1 ze zm.) obejmuje każdy sposób obrony pozwanego zmierzającej bezpośrednio do odrzucenia pozwu albo oddalenia powództwa; nie jest konieczne wdanie się w spór co do istoty sprawy.

(postanowienie z dnia 3 lutego 2017 r., II CSK 255/16, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote, K. Weitz, OSNC 2017, nr 10, poz. 114)

*

Władanie przez przedsiębiorstwo państwowe cudzą nieruchomością w zakresie odpowiadającym służebności przesyłu w błędnym przekonaniu, że jest ono wykonywane na podstawie decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczania nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1974 r. Nr 10, poz. 64 ze zm.), może prowadzić do zasiedzenia takiej służebności.

(postanowienie z dnia 15 lutego 2017 r., II CSK 205/16, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, W. Pawlak, OSNC 2017, nr 10, poz. 115)

Odpowiednie wynagrodzenie, o którym mowa w art. 49 § 2 k.c., powinno odpowiadać aktualnej wartości rynkowej urządzeń przesyłowych, a jeżeli nie można jej ustalić, aktualnej wartości kosztów ich budowy.

(wyrok z dnia 15 lutego 2017 r., II CSK 340/16, J. Górowski, I. Gromska-Szuster, W. Pawlak, OSNC 2017, nr 10, poz. 116)

*

Uchwałą zgromadzenia wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie można skutecznie obciążyć wspólników opłatami związanymi z ochroną wspólnego znaku towarowego (art. 136 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, jedn. tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 776), jeżeli taki obowiązek nie wynika z umowy spółki (art. 159 k.s.h.).

(wyrok z dnia 23 lutego 2017 r., I CSK 232/16, G. Misiurek, M. Bączyk, K. Weitz, OSNC 2017, nr 10, poz. 117)

*

Od postanowienia sądu drugiej instancji zobowiązującego członka rodziny do opuszczenia mieszkania na podstawie art. 11a ustawy z dnia 22 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 1390) skarga kasacyjna jest niedopuszczalna (art. 519¹ k.p.c.).

(postanowienie z dnia 3 marca 2017 r., I CZ 28/17, M. Romańska, P. Grzegorzcyk, K. Zawada, OSNC 2017, nr 10, poz. 118)

*

Przewidziany w art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.) zakaz publikowania danych osobowych obowiązuje od chwili faktycznego wszczę-

cia postępowania przygotowawczego na podstawie art. 308 k.p.k.

(wyrok z dnia 8 marca 2017 r., IV CSK 254/16, M. Wysocka, W. Katner, K. Strzelczyk, OSNC 2017, nr 10, poz. 119)

Artykuł 531 § 3 k.s.h. nie ma zastosowania do podziału przez wydzielenie.

(wyrok z dnia 23 marca 2017 r., I CSK 462/16, K. Weitz, M. Bączyk, A. Górski, OSNC 2017, nr 10, poz. 120)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2017, NR C

Brak wzmianki o wykonalności postanowienia o zabezpieczeniu (art. 743 § 2 k.p.c.), które ma stanowić podstawę wpisu hipoteki przymusowej do księgi wieczystej, nie jest brakiem formalnym podlegającym usunięciu na podstawie art. 130 § 1 k.p.c.

(postanowienie z dnia 24 września 2015 r., V CSK 690/14, T. Bielska-Sobkowicz, M. Bączyk, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 38)

*

W razie zawarcia umowy spółki jawnej w zwykłej formie pisemnej, w której wspólnik zobowiązał się do wniesienia tytułem wkładu własności nieruchomości, konieczne jest zawarcie – po zarejestrowaniu spółki – odrębnej umowy w formie aktu notarialnego przenoszącej własność tej nieruchomości na rzecz spółki.

(postanowienie z dnia 25 listopada 2015 r., II CSK 723/14, H. Pietrzowski, H. Wrzeszcz, M. Szulc, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 39)

*

Dane niedopuszczalne, o których mowa w art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 687 ze zm.), to dane, których nie przewidują obowiązujące przepisy prawa, określające katalog infor-

macji podlegających wpisowi do poszczególnych rodzajów rejestrów.

(postanowienie z dnia 2 grudnia 2015 r., IV CSK 99/15, A. Górski, J. Górowski, A. Kozłowska, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 40)

*

Możliwe jest ustanowienie służebności przesyłu (art. 305¹ k.c.) na korzyść przedsiębiorcy będącego właścicielem urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., również wtedy, gdy przedsiębiorca ten odpłatnie udostępnia te urządzenia innym przedsiębiorcom do przesyłu.

(postanowienie z dnia 2 grudnia 2015 r., IV CSK 144/15, A. Górski, J. Górowski, A. Kozłowska, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 41)

*

1. Do przyjęcia złej wiary osoby prawnej w sprawie o zasiedzenie nieruchomości wystarczy przypisanie jej choćby jednej z osób kolektywnego organu reprezentującego tę osobę. Dobrą wiarę osoby prawnej wyłącza również stwierdzenie złej wiary u jednej z osób wchodzących w skład nadzorczego lub kontrolnego organu osoby prawnej.

2. Jednostki organizacyjne Skarbu Państwa są – w zakresie stosunków cywilnoprawnych dotyczących mienia znajdującego się w ich zarządzie – wobec siebie odrębne; działania, „świadomość” i „wiedza” jednej jest bez znaczenia dla innych jednostek.

(postanowienie z dnia 3 grudnia 2015 r., III CSK 355/15, K. Strzelczyk, M. Bączyk, K. Zawada, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 42)

*

1. Strona będąca osobą prawną, która kwestionuje prawidłowość zastosowania przez sąd drugiej instancji art. 70 § 1, art. 199 § 1 pkt 3 i art. 199 § 2 k.p.c., jest legitymowana do wniesienia skargi kasacyjnej od niekorzystnego dla niej orzeczenia o odrzuceniu

pozwu, także wtedy, gdy w składzie organów tej strony zachodzą braki uniemożliwiające jej działanie.

2. Po nowelizacji art. 603 k.p.c., dokonanej ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2010 r. Nr 7, poz. 45), użyte w art. 70 § 1 k.p.c. pojęcie „sąd opiekuńczy” obejmuje także sąd rejestrowy.

(postanowienie z dnia 11 grudnia 2015 r., III CSK 15/15, J. Frąckowiak, B. Mysza, M. Romańska, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 43)

*

Organizacja pozarządowa, której zadanie statutowe nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej i która w zakresie swoich zadań statutowych jest uprawniona do wytoczenia powództwa na rzecz osoby fizycznej w wypadkach przewidzianych w ustawie (art. 8 i 61 k.p.c.), jest zwolniona z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych na podstawie art. 96 ust. 1 pkt 6 w związku z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.) i art. 62 k.p.c.

(postanowienie z dnia 13 stycznia 2016 r., II CZ 95/15, H. Pietrkowski, A. Piotrowska, M. Szulc, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 44)

*

Zamieszczenie w sentencji postanowienia sądu wzmianki o stwierdzeniu nabycia spadku wprost może być zaskarżone w drodze apelacji.

(postanowienie z dnia 14 stycznia 2016 r., IV CZ 68/15, M. Wysocka, M. Kocon, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 45)

*

Artykuł 5 k.c. może być podstawą oddalenia powództwa o zakazanie dokonywania bez umowy w sieci telewizyjnej kablowej reemisji utworów audiowizualnych (art. 79 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 lu-

tego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 632 ze zm.).

(wyrok z dnia 20 stycznia 2016 r., IV CSK 484/15, A. Kozłowska, I. Gromska-Szuster, W. Katner, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 46)

*

1. Strona nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia przez sąd powszechny mocy wiążącej zapisu na sąd polubowny.

2. Artykuł 1159 § 1 k.p.c. ogranicza ingerencję sądu powszechnego w funkcjonowanie sądu polubownego oraz tok postępowania przed sądem polubownym w zakresie unormowanym w art. 1154–1217 k.p.c. do przypadków określonych ustawowo.

(wyrok z dnia 21 stycznia 2016 r., III CSK 429/15, M. Szulc, J. Frąckowiak, K. Zawada, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 47)

*

Do wykładni wzorca umownego ma zastosowanie art. 65 k.c.

(wyrok z dnia 29 stycznia 2016 r., II CSK 91/15, M. Romańska, I. Koper, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 48)

*

Niewskazanie drugiego imienia właściciela nieruchomości we wniosku o wpis w księdze wieczystej hipoteki przymusowej oraz w orzeczeniu mającym stanowić podstawę wpisu nie uzasadnia oddalenia tego wniosku, mimo że właściciel ma dwa imiona i oba są ujawnione w księdze wieczystej.

(postanowienie z dnia 5 lutego 2016 r., IV CSK 235/15, M. Szulc, K. Zawada, W. Pawlak, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 49)

*

Artykuł 230 k.p.c. może mieć zastosowanie tylko wtedy, gdy wynik rozprawy prowadzi do jednoznacznego wniosku, że strona przeciwna nie zamierzała zaprzeczyć faktom.

(wyrok z dnia 10 lutego 2016 r., I CSK 231/15, D. Zawistowski, A. Górski, H. Wrzeszcz, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 50)

Osoba niebędąca stroną w sprawie, w której ustalono prawo do grobu innej osoby, może żądać w innej sprawie ustalenia, że prawo do tej osobie nie przysługuje.

(wyrok z dnia 17 lutego 2016 r., III CSK 84/15, I. Gromska-Szuster, G. Misiurek, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 51)

*

Do oceny roszczenia o zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych w wyniku czynu niedozwolonego zamiany niemowląt przy wypisywaniu ze szpitala mają zastosowanie przepisy obowiązujące w czasie zamiany dzieci.

(wyrok z dnia 17 lutego 2016 r., III CSK 105/15, I. Gromska-Szuster, G. Misiurek, K. Tyczka-Rote, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 52)

*

1. Przewidziana w art. 283 § 3 k.s.h. ochrona osób trzecich działających w dobrej wierze nie obejmuje spełnienia dodatkowych wymagań zawartych w art. 282 § 1 zdanie trzecie k.s.h., dotyczących umowy sprzedaży nieruchomości dokonanej przez likwidatorów.

2. Oświadczenia woli złożone przez wszystkich współników reprezentujących spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością przy umowie sprzedaży nieruchomości mogą być uznane za dorozumianą uchwałę współników wyrażającą zgodę na zbycie nieruchomości na warunkach określonych w tej umowie.

(wyrok z dnia 18 lutego 2016 r., II CSK 241/15, A. Owczarek, Z. Kwaśniewski, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 53)

*

Wymagalność roszczenia o wydanie korzyści uzyskanych przez prowadzącego cudzą sprawę bez zlecenia następuje w dniu uzyskania tych korzyści, a nie w dniu wygaśnięcia stosunku obligacyjnego.

(wyrok z dnia 10 marca 2016 r., III CSK 131/15, D. Dończyk, Z. Kwaśniewski, J. Kaspryszyn, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 54)

1. Artykuł 4 ust. 1 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 254), z wyjątkiem określonym w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584 ze zm.), nie ma zastosowania do prezesów spółek pośrednio zależnych od Skarbu Państwa, tj. takich, w których spółki Skarbu Państwa mają ponad 50% udziałów lub ponad 50% akcji.

2. Roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia w postaci wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji w radzie nadzorczej spółki prawa handlowego może obejmować oprócz kwoty netto zapłaconego wynagrodzenia także zapłacone przez spółkę, jako płatnika, składki ubezpieczenia zdrowotnego i zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

(wyrok z dnia 10 marca 2016 r., III CSK 199/15, D. Dończyk, Z. Kwaśniewski, J. Kaspryszyn, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 55)

*

W wytoczonej przez małżonka przeciwko drugiemu małżonkowi sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej przez wpis prawa własności nieruchomości na zasadzie wspólności ustawowej małżeńskiej – jeżeli po wydaniu sądu pierwszej instancji nieruchomość ta stała się w wyniku rozvodu stron współwłasnością w częściach ułamkowych – w postępowaniu apelacyjnym dopuszczalna jest zmiana żądania polegająca na żądaniu uzgodnienia treści księgi wieczystej przez wpis prawa własności nieruchomości w częściach ułamkowych (art. 383 k.p.c.).

(wyrok z dnia 16 marca 2016 r., IV CSK 276/15, M. Wysocka, W. Pawlak, A. Piotrowska, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 56)

*

Członek stowarzyszenia może na podstawie art. 189 k.p.c. domagać się ustalenia nieważności uchwały organu stowarzyszenia, jeżeli uchwała ta narusza jego dobra osobiste.

(postanowienie z dnia 17 marca 2016 r., II CSK 182/15, A. Kozłowska, M. Bączyk, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 57)

Pierwszeństwo przewidziane w art. 29 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz.1014 ze zm.) przysługuje dzierżawcy tylko wtedy, gdy Agencja Nieruchomości Rolnych dokonuje sprzedaży nieruchomości.

(wyrok z dnia 17 marca 2016 r., II CSK 392/15, A. Kozłowska, M. Bączy, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 58)

*

W stosunkach między przedsiębiorcą a konsumentem złożenie przez konsumenta oświadczenia woli w sposób dorozumiany może być uznane za skuteczne tylko wtedy, gdy przewiduje to ustawa lub umowa.

(wyrok z dnia 2 lutego 2017 r., I CSK 203/16, D. Dończyk, W. Katner, A. Kozłowska, OSNC-ZD 2017, nr C, poz. 59)

INFORMACJE

W dniu 23 czerwca 2017 r. odbyła się w Warszawie konferencja naukowa na temat „Odpowiedzialności za długi spadkowe”, zorganizowana przez Stowarzyszenie Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach Konferencji odbyły się trzy panele tematyczne: Odgraniczona odpowiedzialność za długi spadkowe – Zaspokajanie długów spadkowych przy ograniczeniu odpowiedzialności – Przyszłość systemu odpowiedzialności za długi spadkowe.

Podczas konferencji wiele miejsca poświęcono bieżącemu orzecznictwu Sądu Najwyższego. W dyskusji udział wzięli: sędzia Sądu Najwyższego w st.sp. Helena Ciepła oraz sędzia Sądu Najwyższego Mirosław Bączyk.

*

W sierpniu jubileusz 45-lecia pracy zawodowej obchodziła sędzia Sądu Najwyższego Iwona Koper, a jubileusz 25-lecia Pani Izabela Czarpowska – starszy inspektor sądowy w wydziale IV.

*

Z dniem 30 lipca 2017 r. w stan spoczynku przeszła sędzia Sądu Najwyższego Irena Gromska-Szuster, orzekająca w Izbie Cywilnej. Sędzia orzekała w Sądzie Najwyższym od lipca 2001 r.

Z dniem 31 sierpnia 2017 r. w stan spoczynku przeszła sędzia Sądu Najwyższego Iwona Koper, orzekająca w Izbie Cywilnej. Sędzia orzekała w Sądzie Najwyższym od maja 1999 r.

Dane statystyczne – lipiec 2017 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1448	281	175	-	21	1	37	-	89	27	1554
3.	CZP w tym:	44	4	6	5	-	-	-	-	-	1	42
	art. 390 k.p.c.	36	3	5	4	-	-	-	-	-	1	34
	skład 7-miu	8	1	1	1	-	-	-	-	-	-	8
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	85	29	34	-	20	2	9	-	-	3	80
5.	CO w tym:	22	102	52	-	2	-	-	-	-	50	72
	art. 401 k.p.c.	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	art. 45 i 48 k.p.c.	21	100	52	-	2	-	-	-	-	50	69
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	110	23	13	-	2	-	-	-	2	9	120
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10.	RAZEM	1709	440	280	5	45	3	46	-	91	90	1869

Dane statystyczne – sierpień 2017 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia							
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania	Inny sposób	
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1554	295	90	-	14	-	15	-	24	37	1759
3.	CZP w tym:	42	8	5	4	-	-	-	-	-	1	45
	art. 390 k.p.c.	34	8	4	3	-	-	-	-	-	1	38
	skład 7-miu	8	-	1	1	-	-	-	-	-	-	7
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	80	42	31	-	16	1	5	-	-	9	91
5.	CO w tym:	72	51	78	-	-	-	-	-	-	78	45
	art. 401 k.p.c.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
	art. 45 i 48 k.p.c.	69	51	78	-	-	-	-	-	-	78	42
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	120	30	3	-	1	-	-	-	-	2	147
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
10.	RAZEM	1869	426	207	4	31	1	20	-	24	127	2088

SPIS TREŚCI

	<i>str.</i>
Pożegnanie	3
Uchwały	7
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	14
Głosy	31
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2017, nr 10	51
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC-ZD 2017, nr C	56
Informacje	63
Dane statystyczne	65

